

Milloin kiusaamisesta tulee poliisiasia

Toiminnallisena opinnäytetyönä toteutettu kouluvierailu Kangasniemen yläasteelle teemasta milloin kiusaamisesta tulee poliisiasia.

Ennalta estävä lähestymistapa tuoden samalla poliisia lähemmäksi nuoria.

Pauliina Manninen

02/2024

TIIVISTELMÄ

Tekijät: Pauliina Manninen

Opinnäytetyön muoto: Toiminnallinen opinnäytetyö

Julkisuusaste: Julkinen

Ohjaaja: Pia Käki & Kari Koppanen

Tutkinto: Poliisi (AMK)

Tämän toiminnallisen opinnäytetyön tavoitteena oli edistää Kangasniemen yläasteen 7. luokkien oppilaiden ymmärrystä "kaveria ei jätetä" -teemasta, muuttaa heidän asenteitaan kaverin kunnioittamisesta ja kohtelusta sekä antaa tietoa siitä, milloin kiusaamisesta tulee poliisin asia. Tämän lisäksi tarkoitus oli luennon lisäksi järjestää positiivinen kohtaaminen poliisin ja oppilaiden välille sekä sisällyttää päivään mukava poliisintyöhön liittyvä toiminnallinen osuus, joka jäisi nuorten mieleen.

Opinnäytetyön teoriaosuus käsittelee poliisin ennalta estävää toimintaa Sisäministeriön strategisten linjauksien pohjalta. Opinnäytetyössä tarkastellaan koulukiusaamiseen liittyvää rikosoikeudellista vastuuta oikeuslähteiden avulla sekä työ käsittelee nuorten kehitystä ja käyttäytymistä sekä heidän kokemuksiaan koulukiusaamistapauksista eri kirjallisuuden ja tutkimusten pohjalta. Opinnäytetyössä esitellään myös toiminnallisen opinnäytetyön käsitettä ja sen arviointia.

Opinnäytetyön produktina on diasarja "kaveria ei jätetä" -teemaan liittyen. Diasarja käsittelee koulukiusaamista: mitä se on, miten se ilmenee kouluissa ja milloin siitä tulee poliisin asia. Diasarja julkaistaan opinnäytetyön liitteenä.

Toiminnallinen opinnäytetyö toteutettiin kouluvierailuna Kangasniemen yläasteella joulukuussa 2022. Vierailu toteutettiin erillisinä oppitunteina yläasteen 7a ja 7b -luokille. Oppilailta kerättiin päivän lopuksi kirjallinen palaute anonyymisti Google Forms -sovellusta hyödyntäen. Palautetta ja itsearviointia hyödyntäen opinnäytetyöhön asetetut tavoitteet saavutettiin.

Sivumäärä: 28 sivua + liitteet

Tarkastuskuukausi ja vuosi: Helmikuu 2024

Avainsanat: Poliisin ennalta estävä toiminta, kouluvierailu, koulukiusaaminen, kaveria ei jätetä, toiminnallinen opinnäytetyö, kouluväkivalta, koulukiusaaminen on poliisin asia

ABSTRACT

Author: Pauliina Manninen

Type of thesis: Functional thesis

Publicity: Public

Academic Supervisor: Pia Käki & Kari Koppanen

Degree Programme: Bachelor of police services

The purpose of this thesis was to increase the theme "never leave a buddy behind" to secondary school of Kangasniemi's seventh graders, change their thoughts and attitudes about respecting and treating friends and to lecture about when bullying becomes a police matter. In addition to the lecture the purpose was to arrange a positive encountering between police and the students and include a pleasant functional part that would stay in the minds of the young people.

As the basis of the theoretical part of the thesis is discussed the police's preventive work from the perspective of strategic policies set by the Ministry of Interior. The criminal basis and the criminal liability regarding school bullying is discussed using legal sources. The development and behaviors of young people and experiences around cases of school bullying are discussed extensively with literature and studies. In addition to these the thesis introduces what is the meaning of a practice-based thesis and how it is evaluated.

The product of this thesis is a slide show about the theme "never leave a buddy behind". The slide show covers what school bullying is, how it appears in schools and when it becomes a police matter. The slide show will be published as an attachment with the thesis.

The practice-base thesis was put into practice as a school visit to the secondary school of Kangasniemi in December of 2022. The visit was carried out as separate lectures to classes 7a and 7b. An anonymous written feedback was collected from the students at the end of the day using the Google Forms application. Using the feedback and self-reflection the goals of the thesis were achieved.

Pages: 28 pages + attachments

Month and year: February 2024

Keywords: police's preventive work, school visit, school bullying, practical thesis, school violence, school bullying is a police matter

SISÄLLYS

1 JOHDANTO	3
2 KOULUKIUSAAMINEN	5
2.1 Kouluväkivaltaa vai koulukiusaamista?	5
2.2 Kouluväkivalta Suomessa	5
2.3 Kiusaamisen anatomiaa	6
2.4 Kuka kantaa vastuun?	6
3 ENNALTA ESTÄVÄ TYÖ POLIISISSA.....	7
3.1 Strategia.....	7
3.2 Ennalta estävä työ ja nuoret	7
3.3 Ankkuritoiminta.....	8
3.4 Poliisien kouluvierailut	9
3.4.1 Rekrytointi näkökulma.....	9
3.4.2 Positiivisen kohtaamisen näkökulma.....	10
4 MILLOIN KIUSAAMISESTA TULEE POLIISIN ASIA.....	11
4.1 Rikos- ja vahingonkorvausvastuu nuorella.....	11
4.2 Kiusaaminen voi täyttää usean rikoksen tunnusmerkistön	11
4.2.1 Kotirauhan rikkominen	11
4.2.2 Viestintärauhan rikkominen.....	11
4.2.3 Salakuuntelu tai salakatselu.....	12
4.2.4 Yksityiselämää loukkaava tiedon levittäminen.....	12
4.2.5 Kunnianloukkaus.....	12
4.2.6 Vapaudenriisto.....	12
4.2.7 Laiton uhkaus	13
4.2.8 Vainoaminen.....	13
4.2.9 Pakottaminen.....	13
4.2.10 Pahoinpitely	13
4.2.11 Vammantuottamus.....	13
4.2.12 Tappeluun osallistuminen	14

4.2.13 Vaaran aiheuttaminen ja heitteillepano	14
4.2.14 Työsyrijintä	14
4.2.15 Vahingonteko	14
5 OPINNÄYTETYÖN TOTEUTUS	14
5.1 Toiminnallinen opinnäytetyö	14
5.2 Toiminnallisen opinnäytetyön arviointi	15
6 PÄIVÄN SUUNNITTELU	16
6.1 Suuntaviivat työlle.....	16
6.2 Aiheen valinta.....	16
6.3 Käytännön järjestelyt ennen vierailua	17
7 VIERAILUN TOTEUTUS.....	18
7.1 Päivän aikataulu	18
7.2 Luentojen sisältö	18
7.3 Toiminnallinen osuus.....	19
8 PÄIVÄN ARVIOINTI.....	20
8.1 Koulun palaute	20
8.2 Itsearviointi	20
9 KYSELYN TULOKSET JA NIIDEN ARVIOINTI.....	20
9.1 Google forms-kysely.....	20
9.2 Kyselytulosten arviointi	21
10 POHDINTA JA JOHTOPÄÄTÖKSET	23
10.1 Työn eettisyys	23
10.2 Miksi juuri kouluvierailu.....	24
10.3 Tutkimuskysymykset ja lopputulema.....	25
LÄHTEET	28
LIITE 1: DIASARJA KAVERIA EI JÄTETÄ- teemasta	31
LIITE 2: kysely	37

1 JOHDANTO

Poliisilain (2011/872) 1 luvun 1 pykälä määrittelee erilaisia poliisin tehtäviä. Poliisin tehtäviin kuuluu muun muassa kansallisen turvallisuuden suojaaminen, oikeus- ja yhteiskuntajärjestyksen turvaaminen, turvallisuuden suojaaminen, yleisen järjestyksen ja turvallisuuden ylläpitäminen ja rikosten ennalta estäminen. (PoL 1:1).

Rikosten ennalta estämistä varten on luotu poliisissa oma strategia, jossa määritellään ennalta estävälle työlle strategiset linjaukset ja tavoitteet. Vuosille 2019-2023 on asetettu erilaisia linjauksia ja tavoitteita nimenomaan koulumaailmaan sijoittuen. Strategisissa linjauksissa mainitaan, että poliisi tulee näkymään nuorten keskuudessa ja olemaan läsnä sekä toimii yhteistyössä nuorten vanhempien ja ylipäättään nuorten elämään kuuluevien tärkeiden ihmisten kanssa. Poliisi tulee jatkamaan ja kehittämään yhteistyötä eri oppilaitosten kanssa ja poliisi tulee laajentamaan ja vahvistamaan Ankkuritoimintaa muiden viranomaisten kanssa yhteistyössä. (Sisäministeriö 2018, 18-20.)

Osana ennalta estävää toimintaa poliisissa huolehditaan siitä, että poliisi kohtaa nuoria ja nuorille syntyy positiivisia kohtaamisia, jotka taas puolestaan vahvistavat nuorten luottamusta poliisiin. Oppilaitosten ja poliisin yhteistyötä kehitetään edelleen ja poliisin läsnäoloa eri oppilaitoksissa lisätään. Oppilaitoksissa on edelleen ongelmana väkivalta, joka pitää sisällään erilaista henkistä ja fyysistä väkivaltaa. Näin ollen poliisi pyydetään usein paikalle silloin, kun oppilaitoksessa kriisi on jo kehittynyt. (Sisäministeriö 2018, 19-20.)

Yläkouluikäisten nuorten ahdistuneisuus ja kokemukset kiusaamisesta ovat lisääntyneet. Tytöt ovat kokeneet ahdistuneisuutta poikia useammin. Nuorten ahdistuneisuus on lisääntynyt korona-ajan jälkeen ja viikoittaiset kiusaamistapaukset ovat kasvaneet. (Kangas, Yle 2022.) Jo varhaisessa vaiheessa lapsuudessa luodaan hyvä perusta myöhemmälle hyvinvoinnille. Hyvin usein nuorten ongelmista puhuttaessa unohdetaan, että syrjäytyminen ja hyvinvointierot ovat ilmiöitä, jotka tulevat nuorten kasvussa esiin myös myöhemmässä elämän vaiheessa ja voivat juontaa juurensa hyvinkin kauas. (Paananen 2012, 1-3.)

Kokemusten mukaan jokainen nuori ja lapsi ovat uhreja, olivat he sitten kiusattuja taikka kiusaajia. Iso huoli koulukiusaamisen kitkemisessä on muun muassa se, että monet aikuiset harvoin näkevät ollenkaan tilanteiden kompleksisuutta. Yleensä ihmiset käyttävät arjessa aikaansa tilanteiden selvittämiseen pelkästään yhden nimenomaisen tapahtuman osalta. Tilanteet ja itse konfliktit jäävät hyvin useasti elämään varsinaisen selvitystyön jälkeen. Pitkittyneet kiusaamiskokemukset ja niiden hoitaminen vaatii erittäin pitkäjänteistä työtä ja meidän maamme onkin pullollaan koulukiusaamisesta johtuvia traumoja. (Lahtinen, Rikosuhripäivitys 2019.)

Tämä toiminnallisen opinnäytetyön idea syntyi edellä mainittujen asioiden tärkeydestä. Haluttiin henkilökohtaisesti poliisiopiskelijana kantaa vastuu organisaatiolle laadittujen strategisten linjauksien pohjalta ja toteuttaa kouluvierailun osana tätä opinnäytetyötä. Nykypäivänä poliisille suunnattujen resurssien takia lähipoliisitoimintaa ei pystytä toteuttamaan enää yhtä usein, joten kouluvierailu osana toiminnallista opinnäytetyötä oli tarpeellinen.

Vierailun tarkoitus oli tuoda poliisia lähemmäksi nuoria ja lisätä nuorille positiivista muistijälkeä kohtaamisesta poliisin kanssa. Positiivisen kohtaamisen lisäksi haluttiin luennoida ja keskustella nuorten kanssa ennalta estävällä näkökulmalla siitä, mitä koulukiusaaminen on ja milloin kiusaamisesta tulee poliisin asia. Vierailulla haluttiin antaa nuorille avaimia siihen, miten he voisivat toimia kohdatessaan kiusaamista ja ymmärrystä siihen, milloin kiusaaminen täyttää rikosten tunnusmerkistön.

Kangasniemen yläaste sijaitsee Etelä-Savossa, noin 5000 asukkaan kunnassa Mikkelin ja Jyväskylän puolella välissä. Vierailu toteutettiin haja-asutusalueelle, jossa usein koetaan muutenkin poliisia katukuvassa näkyvän harvemmin.

Opinnäytetyöllä oli selkeät tavoitteet, jotka olivat seuraavat:

1. Tavata nuoria oppilaitoksessa, jättäen positiivisen ja matalankynnyksen kohtaamisen poliisin kanssa.
2. Luennoida ennalta estävällä ja kaveria ei jätetä- teemalla koulukiusaamisesta.
3. Havainnollistaa nuoria siitä, milloin koulukiusaamisesta tulee poliisiasia.

Opinnäytetyön päätavoitteena oli kohtaaminen nuorten kanssa oppilaitoksessa tuoden poliisia lähemmäksi nuoria. Näillä kohtaamisilla pyrittiin saavuttamaan välittömät ja matalankynnyksen keskusteluyhteyden nuorten kanssa. Tämä tavoite on erityisen tärkeä, sillä nuorten ja poliisin välillä voi helposti olla jännitteitä ja epäluottamusta. Näin pyrimme purkamaan näitä jännitteitä ja rakentamaan luottamusta molempien osapuolten välille.

Opinnäytetyössä käytettiin kyselytutkimusta tavoitteiden mittaamiseksi. Vierailun jälkeen kerättiin tietoa nuorten kokemuksista poliisista, koulukiusaamisesta sekä siitä lisäsiikö poliisin kouluvierailu uutta tietoa tai oppia nuorille.

2 KOULUKIUSAAMINEN

2.1 Kouluväkivaltaa vai koulukiusaamista?

Erilaisissa lähteissä ja aineistoissa, kuten myös puhekielessä puhutaan koulukiusaamisesta. Alviina Alametsän ja Linda-Maria Roineen teoksessa *Koulu-Mustelmat*, kiusaaminen on väkivaltaa 2022 puhutaan kouluväkivallasta. Kouluväkivallan piirteet ovat valtavia, osa erilaisista teoista on pienempiä ja tavallaan yksittäisiä, kuten taas osa on toistuvaa ja osa kärjistyy vakavaan väkivaltaan. Edellä mainitut naiset kirjassaan kertovat, että heille molemmille kouluväkivalta on maksanut melkein hengen. Kouluissa voidaan vakavimmillaan hakata, hukuttaa päätä vessanpönttöön, kaataa henkilö terävälle soralle matkalla kotiin, seurata, huudella, haukkua, tönä, lyödä ja uhkailla. Lista on loputon. Kyse on usein koulukiusaamista vakavammasta ilmiöstä, kouluväkivallasta. (Alametsä & Roine 2022, 37.)

2.2 Kouluväkivalta Suomessa

Suomessa on tullut esille viime vuosina julkisuuteen useita erilaisia lasten ja nuorten tekemiä raakoja väkivallantekoja. Vaikka aihe ja sen eri merkitykset lapsille ja nuorille nousee pinnalle yhä useammin, itse kouluväkivallan todellisuus jää kuitenkin yhtä piiloon. Lisäksi lapset ja nuoret eivät halua puhua väkivallan kohteeksi joutumisesta kenellekään, ei edes tukijoille. Jopa aikuisenakin väkivallan kohteeksi joutuminen tai menneisyys koulukiusaajana tai kiusattuna hävettää niin paljon, että harvat kertovat asiasta kenellekään. (Alametsä & Roine 2022, 38.)

Vuonna 2021 on teetetty Terveiden ja hyvinvoinnin laitoksen teettämänä kouluterveyskysely. Kouluterveyskyselyn mukaan perusopetuksen neljännen ja viidennen luokan oppilaista noin kahdeksan prosenttia oli kokenut kiusaamista viikoittain. Kysely osoitti, että alakoulun jälkeen kiusaaminen tilastollisesti vähenee. Kuitenkin silti vielä yläkoulun oppilaista kuusi prosenttia oli kertonut, että joutuu viikoittain kokemaan kiusaamista. Tekijä voi olla kiusatun oma ikätoveri tai tekijä voi olla myös yhtä hyvin jokin aikuisista, vaikka opettaja. Samaiseen kouluterveyskyselyyn oli lisätty ensimmäistä kertaa mukaan uudenlainen kysymys, jossa tiedusteltiin nuorilta, oliko joku opettajista tai muista koulun aikuisista kiusannut lukuvuoden aikana. Kyseisten vastausten perusteella neljäs- ja viidesluokkalaisista tytöistä kaksi prosenttia oli kokenut vähintään kerran viikossa kiusaamista aikuisten toimesta koulussa ja pojista neljä prosenttia. (THL kouluterveyskysely 2021, 3.)

Terveiden ja hyvinvoinnin laitoksen teettämä Kouluterveyskysely vuonna 2023 osoitti, että yläkoululaisten ahdistuneisuus ja kiusaamiskokemukset ovat lisääntyneet. Teetetyn kyselyn mukaan koulussa vähintään viikoittain kiusaamista kokeneiden nuorten osuus on kasvanut. Kyselyn mukaan yläkoululaisista tytöistä 7,5 prosenttia kertoi viikoittaisesta kiusaamisesta ja pojista 8,6 prosenttia. Tyttöjen osuus vähintään kerran viikossa kiusaamista kokeneiden kesken on hieman suurempi kuin

kertaakaan vuoden 1996 jälkeen. Poikien osuus on taas palannut noin vuoden 2010 tilanteen tasolle oltuaan tähän asti aiemmin laskusuunnassa. (THL kouluterveyskysely 2023.)

Poliisi on Suomessa saanut estettyä useampia koulusurmia. KRP eli Keskusrikospoliisi on kertonut, että KRP:n tietoon tulee vuosittain useampia eri kouluihin kohdistuneita uhkauksia. Vakavamaksi asiaa tekee vielä enemmän se, että KRP:lle ohjautuu vain vakavammat uhkaustapaukset. Iso osa uhkauksista kohdistuu yläkouluihin. KRP:n rikostarkastaja Arto Tuomela on kertonut, että koulu-uhkausten tekijät tuntevat epäoikeudenmukaisuutta ja yksinäisyyttä. He eivät ole aina välttämättä koulukiusattuja, mutta usein heitä yhdistää tunne siitä, että muut eivät halua olla heidän ystäviään. Koulu-uhkausten tekijät hakevat oman tilanteeseensa jonkinlaista ratkaisuperää koston ja väkivallan kautta. (Välimäki 2023, 96.)

2.3 Kiusaamisen anatomiaa

Valmentaja, organisaatiososiologi ja työpaikkakiusaamisen asiantuntija Camilla Reinboth näkee samankaltaisuutta työpaikkakiusaamisen ja koulukiusaamisen välillä (Välimäki 2023, 33). Niin koulukiusaamisessa kuin työpaikkakiusaamisessa ilmapiirin myrkyttämisen mekanismit ovat Reinbothin mukaan hyvin yhtenevät. Reinboth sanoo, että ensin pitää ymmärtää mitä kiusaaminen oikein on, miksi ihmiset kiusaavat toisiaan, miksi ihmiset kiusaavat herkemmin tietynlaisissa olosuhteissa ja mitä se kiusaaminen saa aikaan. Kiusaamisen ymmärtäminen ei Reinbothin mukaan tarkoita missään nimessä asian hyväksymistä, mutta mitä tarkemmin ihmiskunnassa ihmiset pystyisivät kuvaamaan ilmiötä, ongelmaa tai asiaa, sitä paremmin yhteisö saisi pohjan ratkaisujen rakentamiselle. Ilman ymmärrystä voi korjata vain näkyviä oireita, ei sitä itse ongelmaa. (Välimäki 2023, 33-34.)

2.4 Kuka kantaa vastuun?

Kiusaamisesta, joka koskee lapsen tai oppilaan kotioloja tai vapaa-aikaa, on velvollisuus ilmoittaa poliisille ja myös lastensuojeluun, jos se täyttää rikoksen tunnusmerkit. Ilmoitus on tehtävä salassapitosäännöistä poiketen, kertoo opetushallitus. (Opetushallitus 2023). Rikoslain (RL, 515/2003) 3 luvun 4 §:n 1 momentin mukaan rangaistusvastuun edellytyksenä on, että tekijä on teon hetkellä täyttänyt 15 vuotta ja tekijä on syyntakeinen. Kansainväliset sopimukset, lainsäädäntö ja YK:n lapsen oikeuksien sopimus jo määrittelee, että kouluissa vastuu lasten ja nuorten turvallisuudesta huolehtimisesta on viranomaisilla. Kuntien, eli opetuksen järjestäjän on lisäksi huolehdittava niin, että kouluilla on käytössä kurinpitomenettelyjen ja kasvatustieteellisten toteutumisesta koskeva suunnitelma käytössä. (Välimäki 2023, 117.) Rikosoikeudellisen vastuun alkaminen vasta 15 vuoden iässä ei tarkoita sitä, että alle 15-vuotias selviäisi rikoksistaan ilman mitään seurauksia. Alle 15-vuotiaaseen voidaan kohdistaa lastensuojelullisia toimenpiteitä. Poliisi tekee kaikista alle 15-

vuotiaiden tekemistä rikoksista lastensuojeluilmoituksen sosiaaliviranomaisille sekä on tietenkin yhteydessä lapsen huoltajiin (Poliisi, 2022).

Niina Mäntylä julkisoikeuden professori Vaasan yliopistosta on kertonut, että Suomen lainsäädäntöön pitäisi saada pakolliseksi toimenpidesuunnitelmat nimenomaan yksittäisiä tapauksia kohden eli tarkoittaen, mitä juuri käsillä olevassa kiusaamistapauksessa tuli tehdä ja miten sitä seurataan. (Hujanen, Iltasanomat 2023). Mäntylä tuntee koulukiusaamisen puuttumisen eri käytännöt niin naapurimaassamme Ruotsissa kuin Suomessakin. Läntisen naapurimaamme malli toimii tiivistäen seuraavanlaisesti. Koulussa on tarkastusviranomaisen Skolinsspektionen, joka valvoo kouluja. Sen osana toimii oppilasasiamies eli Barn- och elevombudet. Oppilasasiamies voi edustaa oppilasta mahdollisissa oikeudenkäynneissä ja voi nostaa vahingonkorvauskanteita. Tämä kokonaisuus on toiminut Ruotsissa hyvin ja tämän seurauksena lapset ja heidän huoltajansa eivät joudu keskenään pohtimaan oikeuksiaan. (Välimäki 2023, 113.)

Suomessa nuorten tekemissä rikoksissa on käytössä laajalti sovittelumahdollisuudet. Varsinaiseen sovitteluun osallistumiselle ei ole täsmennetty tarkempia ikärajoja laissa, mutta osapuolten kypsyttä arvioidaan iän, olosuhteiden ja kehitystason mukaan ja kaikkien osapuolten täytyy ymmärtää sovittelu ja sovittelun ratkaisujen merkitys. Lähtökohtaisesti sovittelualoitteen tekee viranomaisen, mutta viimekädessä jutun arviointi kuuluu sovittelutoimiston tehtäviin. (Laki rikosasioiden ja eräiden riita-asioiden sovittelusta 1015/2005, 2, 15 §.)

3 ENNALTA ESTÄVÄ TYÖ POLIISISSA

3.1 Strategia

Poliisin ennalta estävän toiminnan strategia on julkaistu Sisäministeriön puolesta vuosille 2019–2023 (Sisäministeriö 2018, 4). Tavoitteita strategialle on linjattu rikosten ja turvallisuutta heikentävien häiriöiden minimointi, inhimillisten ja taloudellisten kustannusten vähentäminen ja ihmisten turvallisuuden ja turvallisuuden tunteen vahvistaminen ja ylläpitäminen. Lisäksi tavoitteina on ylläpitää ja vahvistaa kansalaisten luottamusta poliisiin. Strategiassa on lisäksi ennalta estävälle toiminnalle esitelty erilaisia poliisin toteuttamia sovittuja työmuotoja. Yksi niistä työmuodoista on lähipoliisitoiminta, jota sanotaan myös koulupoliisitoiminnaksi. (Sisäministeriö 2018, 11-16).

3.2 Ennalta estävä työ ja nuoret

Länsi-Uudenmaan poliisilaitos tiedottaa, että Länsi-Uuden maan ennalta estävän toiminnon poliisit kiertävät syksyn 2023 ja kevään 2024 aikana useissa alueen kouluissa. Poliisit tapaavat kouluissa

viidettä luokkaa käyviä nuoria. Komisario Hannu Vääränen kertoo artikkelissa, että olivat valinneet viidennen luokka-asteen sen takia, kun kiertueen tavoite oli ja on ennen kaikkea varhainen puuttuminen asiaan. Halutaan, että lapsille, jotka eivät vielä ole yltäneet rikosoikeudelliseen ikään, niin heille jäisi mieleen muhimaan tieto teoista ja niiden seurauksista. (Vääränen, Viranomaisuutiset 2023.)

Poliisin ennalta estävässä työssä ja toiminnassa tavoitteena nuorten kanssa on luoda positiivisia kohtaamisia nuorten kanssa, joka lisäisi nuorten luottamusta poliisiin. Käytännössä tämä tarkoittaa sitä, että poliisi olisi näkyvästi esillä nuorten keskuudessa muun muassa kouluvierailuilla ja erilaisissa nuorten tapahtumissa. (Sisäministeriö 2018, 19.)

(Saarikkomäki 2017, 67) tutki väitöskirjatutkimuksessaan sellaisia tekijöitä, jotka vaikuttivat nuorten luottamukseen vartijoita ja poliisia kohtaan. Tutkimus osoitti, että yksi merkittävistä luottamukseen vaikuttavista asioista oli nimenomaan nuorten kohtelu vuorovaikutustilanteissa. Luottamusta lisääviksi seikoiksi nuoret olivat nimenneet ystävällisen, rauhallisen ja kohteliaan vuorovaikutuksen sekä nuorten kuuntelemisen tilanteissa. Puolestaan luottamusta vähentämiseksi tekijöiksi nuoret olivat maininneet epäammattimaisen käytöksen sekä epäystävällisen kanssakäymisen.

3.3 Ankkuritoiminta

Rikksentorjuntaneuvoston verkkosivuilla kerrotaan, että Ankkuritoiminta on alkanut vuosina 2004–2006 Suomessa. Tuolloin aloitettiin Ankkuri-hanketta, joka kulki nimellä Ankkuri-projekti. Tämän tarkoituksena oli eri viranomaisten yhteistyöllä pyrkiä puuttumaan nuorten erilaisiin ongelmiin, jota johti rikksentorjuntaneuvosto. Neuvosto on asiantuntija ja työyhteisöelin, joka toteuttaa ja suunnittelee toimia rikollisuuden ehkäisemiseksi. (Rikksentorjuntaneuvosto.)

Pääsääntöisenä tavoitteena Ankkuri-toiminnassa on parantaa nuorten turvallisuutta, että nuorten rikksentekijöiden eri toimiin puututtaisiin varhaisessa vaiheessa usean eri viranomaisen välisellä yhteistyöllä, ettei varsinaisia rikoskierteitä syntyisi (Sisäasiainministeriö 2013, 9). Poliisin ankkuritoimintaa pidetään moniammatillisena ja ennakoivana yhteistyönä, jonka päätavoitteena on edistää nuorten ja lasten hyvinvointia ja ehkäistä heidän keskuudessa tapahtuvaa rikollisuutta. Toiminta keskittyy lasten ja nuorten kohdalla varhaiseen puuttumiseen, jotta tukea osataan tarjota jo ennen ongelmien varsinaista kasaantumista. Ankkuritoiminnassa poliisi tekee yhteistyötään terveystoimen, sosiaalitoimen ja nuorisotyön kanssa. Tällä yhteistyöllä pyritään ennalta ehkäisemään sitä, että nuoret saisivat tarvitsemaansa apua ja tukea jo hyvin varhaisessa vaiheessa. (Poliisi, 2022.)

Varsinainen Ankkuritoiminnan asiakas on määritelty erikseen Sisäministeriön laatimassa Ankkuritoiminnan käsikirjassa. Ankkuritoiminnan asiakkaat ovat kaikki alle 18-vuotiaat nuoret, jotka ovat

syllistyneet jo johonkin rikokseen tai joiden epäillään vasta syllistyneen. Myös nuoret, jotka käyttävät huumausaineita tai päihteitä, ovat Ankkuritoiminnan asiakkaita. (Sisäministeriö 2023, 21.)

3.4 Poliisien kouluvierailut

Jyväskylän Huhtasuon yhtenäiskoulun rehtori Kirsi Kallionpää on kertonut Keski-suomalainen haastattelussa, että poliisi voisi kertoa oppilaille kouluvierailuilla esimerkiksi rikosoikeudellisista vastuista, päihdeasioista, fyysisestä koskemattomuudesta ja siitä mitä sosiaalisen median tapahtumista voi seurata nuoremmille lapsille. Huhtasuon yhtenäiskoulussa poliisin ja koulun yhteistyö nähdään osana nuorten kasvatustehtävää. Poliisin vierailut kouluun muutenkin kuin hälytystehtävissä ovat yhtenäiskoulun mukaan toivottuja. Samat asiat mitä koululla opetetaan saavat painoarvoa enemmän virkavallan sanomina koulun mukaan. (Talaskivi, Keski-suomalainen 2022.)

Poliisiammattikorkeakoulu on tehnyt vuonna 2020 rekrytointihankkeen. Hankkeen kirjallisessa selvityksessä käy ilmi, että hankkeen parissa työskennelleet tutkijat suosittelisivat valtakunnallisesti koulupoliisien ja nimenomaan Poliisiammattikorkeakoulun opiskelijoiden kouluvierailujen lisäämistä. Näiden lisäksi suositeltiin tiiviimpää yhteistyötä toisen asteen opinto-ohjaajien kanssa sekä erilaisia valmennuskoulutuksia. (Poliisiammattikorkeakoulu rekrytointihanke 2020, 11.)

Punaisen Ristin verkkoartikkelissa nostettiin esille, että nimenomaan yksittäisetkin tapahtumat ja kohtaamiset poliisin kanssa voivat vaikuttaa nuorten käsitykseen viranomaisten luotettavuudesta ja turvallisuudesta. Joskus median kautta tietoon tulleet kokemukset poliisin kanssa voivat heikentää poliisin luottamusta nuorten piirissä. (Punainen Risti, turvallisuus on monitahoinen kokemus nuorille 2023.)

3.4.1 Rekrytointi näkökulma

Poliisiammattikorkeakoululla on oma opiskelijarekrytointityöryhmä, jossa työskentelee alansa ammattilaiset. Työryhmän tehtävänä on suunnitella erilaisia rekrytointitapahtumia ja toteuttaa niitä. Työryhmä toteuttaa toimintasuunnitelmia ja arvioi osana työtä niiden vaikutuksia. (Poliisiammattikorkeakoulu opiskelijarekrytointityöryhmän toiminnan arviointi 2022, 12.)

Kyseisen työryhmän toiminnan arvioinnista selvää, että kouluvierailupyyntöjen määrä oli kasvanut selkeästi edellisiin vuosiin verrattuna (Eml, 9).

Poliisiammattikorkeakoululla on tehty selvitys, jossa aiheena oli monimuotoisen rekrytoinnin esteet ja sen edistäminen. Selvitykseen oli kerätty erilaisilta tahoilta tietoa, jotka työskentelevät rekrytoinnin parissa. Selvityksessä tuotiin esille, että erilaisista taustoista tulevien opiskelijoiden rekrytointia poliisikoulutukseen ja tämän jälkeen työllistymistä poliisiorganisaatioon voitaisiin selkeästi edistää. Tähän esitettiin konkreettisia toimia, jotka olivat muun muassa juuri koulupoliisien lisäämistä sekä

kouluvierailujen lisäämistä, mitkä olisivat Poliisiammattikorkeakoulun opiskelijoiden tekemiä. (Poliisi, 2021.)

3.4.2 Positiivisen kohtaamisen näkökulma

Suomen Punainen Ristin Nuorten turvatalo järjestää työssään digiraateja, joissa muun muassa keskustellaan nuorten kanssa turvallisuutta koskevista asioista. Vuonna 2023 järjestetyssä digiraadissa keskusteltiin jälleen turvallisuudesta. Aihetta käsiteltiin monista eri näkökulmista, muun muassa kohtaamisesta virkavallan kanssa. Toiveita turvallisuuden tunteen parantamiseksi nuorilla oli useita ja ne olivat selkeitä. Pääsääntöisesti nuoret toivoivat rohkaisua sekä sitä, että kohtaamiset olisivat kunnioittavia poliisin ja nuorten välillä. Raadissa tuli ilmi, että yksittäisetkin kohtaamiset poliisin ja nuoren välillä ovat ainutlaatuisia ja ne vaikuttavat selkeästi nuorten käsitykseen turvallisesta ja luotettavasti viranomaisesta. Paljon tuli myös ilmi, että nuoret lukevat poliisin toiminnasta median kautta ja negatiiviset uutisoinnit poliisin ja järjestyksenvalvojen toiminnasta heikentävät nuorten luottamusta poliisiin. (Punainen Risti, digiraadin loppulausuma 2023.)

Punainen Risti on teettänyt digiraadistaan loppulausuman, johon lisättiin laajemmin nuorten mielipiteitä kohtaamisesta poliisin kanssa. Yksi anonyymeista nuorista kertoi, että hänen kohtaamisensa poliisin kanssa olivat olleet pääasiassa neutraaleja ja positiivisia. Nuori oli kokenut, että erityisesti hän oli saanut poliisista positiivisen kuvan, kun heidän koulullaan oli säännöllisesti vierailut koulupoliisi. Yksi nuori puolestaan oli lukenut uutisvirrasta, kuinka myös poliisi on kohdellut ihmisiä väärin, esimerkiksi sukupuolen, ulkonäön taikka etnisyyden perusteella. Suurimmalla osalla nuorista kohtaamiset poliisin kanssa olivat jättäneet enimmäkseen hyviä kokemuksia. (Punainen Risti digiraadin loppulausuma 2023.)

Vihdin uutisten verkkolehdestä kirjoittana Lassfolk 2019 kerrottiin, että Itä-Uudenmaan poliisi oli uutisoinut Facebookin kautta koskettavan kertomuksen kenttäpartion ja nuoren tytön kohtaamisesta kallionkielekkeellä. Kallionkielekkeellä oli ollut nuori tyttö, jolla oli ollut itsetuhoisia ajatuksia ja tyttö oli paikalle saapuneen kenttäpartion tullessa muuttunut hysteeriseksi. Kenttäpartio oli perääntynyt tilanteessa kärsivällisesti ja alkanut luoda luottamusta tyttöön, jonka jälkeen yhteistuumin partio oli saanut pelastettua tytön pois kielekkeeltä. Tapahtumien jälkeen kyseinen tyttö oli ollut yhteydessä kenttäpartioon ja halunnut tavata partion. Partio kertoi, että miten rohkea tyttö olikaan ollut, että yhteisen kokemuksen jälkeen halusi tulla partiota tapaamaan ja juttelemaan kokemuksestaan. Tyttö oli saanut apua ja ajatukset oman elämän suhteen olivat olleet kirkkaampia. Partio puolestaan olivat olleet mielestään onnekkaita, että kyseinen tehtävä oli sattunut juuri heidän kohdallensa. Partio oli maininnut, että jokaisen poliisin vastuulla on se, että poliisilla pitää olla aikaa tarvitsevalle. (Lassfolk, Vihdin uutiset 2019.)

4 MILLOIN KIUSAAMISESTA TULEE POLIISIN ASIA

4.1 Rikos- ja vahingonkorvausvastuu nuorella

Mikäli kiusaaminen täyttää jonkun rikoksen tunnusmerkit, rikoksen tekijä voi joutua vastaamaan rikos- ja vahingonkorvausvastuuseen teoista. Vaikka iältään alle 15-vuotias ei voi saada varsinaista rangaistusta tekemästään rikoksesta, nuori on silti aiheuttamastaan vahingosta korvausvelvollinen. Yli 15-vuotias puolestaan voi saada tekemästään rikoksesta merkintöjä rikosrekisteriin ja on rikosoikeudellisessa vastuussa teostaan. Alle 15-vuotiaan kohdalla nuori voi saada merkintöjä poliisi-asian tietojärjestelmään teoistaan. (Lahtinen, Rikosuhripäivitys 2019.)

Nuorille tuen tarpeen tunnistaminen ja tuen tarpeen määrä sekä huolta aiheuttaviin asioihin puuttuminen on varhaisessa vaiheessa erityisen tärkeää ja tässä vaiheessa Ankkuri-tiimi näyttölee isoa roolia (Pulkkinen & Juhanpelto 2017, 115). Kun kohdataan nuori, joka tarvitsee paljon tukea, moniammatillisen tuen merkitys korostuu. Tiiviillä yhteistyöllä ankkuri-tiimin kesken on merkitys rikosten ennalta ehkäisyssä ja niiden lieventämisessä nuorten parissa. (Mönkkönen, Kekonen & Perhonen 2019, 140.)

4.2 Kiusaaminen voi täyttää usean rikoksen tunnusmerkistön

Kiusaamista voi tapahtua monin eri tavoin, joten myöskin itse kiusaaminen voi täyttää usean eri rikoksen tunnusmerkistön, kerrotaan Rikosuhripäivityksen laatimassa verkkodokumentissa, joka käsittelee kiusaamista. Kiusaaminen on ilmiönä tuttu koulujen lisäksi myös työpaikoilla, perheissä ja jopa eronneiden vanhempien välillä. Kiusaaminen on siis hyvin moniulotteinen ja voikin kohdistua esimerkiksi kiusatun omaisuuteen tai vaikkapa henkeen ja terveyteen. (Lahtinen, Rikosuhripäivitys 2019.)

4.2.1 Kotirauhan rikkominen

Rikoslaki (1889/39) määrittelee erilaisia ja eri luontoisia rikoksia. Rikoslain 24 luvun 1 pykälän mukaan kotirauhan rikkomisesta voidaan tuomita sakkoon tai vankeuteen (RL 24:1). Kotirauhan rikkomisessa itse kiusaaja häiriköi kiusattua kiusatun kotirauhan suojaamassa paikassa. Kiusaaminen voi tapahtua esimerkiksi kiusatun kotipihalla tai kiusatun kotona (Lahtinen, Rikosuhripäivitys 2019).

4.2.2 Viestintärauhan rikkominen

Rikoslain 24 luvun 1 a pykälän mukaan, jos jokin henkilö häirintätarkoituksessa lähettää toistuvasti viestejä taikka soittaa toistuvasti toiselle ja teko on ylipäättään aiheuttaa huomattavaa haittaa ja

häiriötä toisessa ihmisessä, tekijä voidaan tuomita teosta sakkoon tai vankeuteen (RL 24:1a). Kiusaaja viestintärauhan rikkomisessa häiritsee esimerkiksi kiusattua lähettelemällä kiusatulle toistuvasti erilaisia viestejä taikka soittelemalla useasti kiusatulle (Lahtinen, Rikosuhripäivitys 2019).

4.2.3 Salakuuntelu tai salakatselu

Rikoslain 24 luvun 5 ja 6 pykälä käsittelee salakuuntelua ja salakatselua. Salakuuntelusta voidaan tuomita sakkoa tai vankeutta enintään yksi vuosi (RL 24:5). Salakuuntelussa kiusaaja voi kuunnella tai tallentaa kiusatun puhetta teknisellä laitteella ilman tämän lupaa kotirauhan suojaamassa paikassa tai kotirauhan ulkopuolella olevassa paikassa (Lahtinen, Rikosuhripäivitys 2019).

Rikoslaki määrittelee, että salakatselusta voidaan tuomita sakkoa tai vankeutta enintään yksi vuosi. (RL 24:6). Salakatselussa kiusaaja voi katsella tai tallentaa kuvaa kiusatusta ilman tämän lupaa teknisellä laitteella (Lahtinen, Rikosuhripäivitys 2019).

4.2.4 Yksityiselämää loukkaava tiedon levittäminen

Rikoslain 24 luvun 8 pykälä käsittelee yksityiselämää loukkaavan tiedon levittämistä. Perusmuotoisesta teosta voidaan tuomita tekijä sakkoon (RL 24:8). Törkeästä tekemuodosta voidaan tuomita sakkoa tai vankeutta enintään kaksi vuotta (RL 24:8a). Molemmissa tekemuodoissa kiusaaja levittää kiusatusta lukuisten ihmisten tai ihmisjoukon saataville tietoja kiusatun omasta yksityiselämästä. Tällaisesta tekemuodosta hyvä esimerkki on sosiaalisessa mediassa tapahtuvat tiedon levietykset. Kiusaaja tällä teolla aiheuttaa kiusatulle vahinkoa tai kiusattuun kohdistuvaa halveksuntaa. (Lahtinen, Rikosuhripäivitys 2019.)

4.2.5 Kunnianloukkaus

Rikoslain 24 luvun 9 pykälä käsittelee kunnianloukkausta. Perusmuotoisesta teosta voidaan tuomita tekijä sakkoon (RL 24:9.) Törkeästä tekemuodosta voidaan tuomita sakkoa tai vankeutta enintään kaksi vuotta (RL 24:10). Kunnianloukkauksessa tai kunnianloukkauksen törkeässä muodossa kiusaaja esittää kiusatusta jonkinlaisen tiedon, joka ei ole lainkaan totta ja joka samalla aiheuttaa kiusatulle jonkinlaista vahinkoa taikka kiusattua kohtaan halveksuntaa. Nimittely ja toisen halventaminen haukkumalla kuuluu myös kunnianloukkauksen piiriin. (Lahtinen, Rikosuhripäivitys 2019.)

4.2.6 Vapaudenriisto

Rikoslain 25 luvun 1 pykälä käsittelee vapaudenriistoa. Perusmuotoisesta vapaudenriistosta voidaan tuomita sakkoa tai vankeutta enintään kaksi vuotta (RL 25:1). Törkeässä tekemuodossa sakkoa ei tuomita ollenkaan vaan minimirangaistus on vankeutta vähintään neljä kuukautta ja enintään neljä vuotta (RL 25:2). Vapaudenriistossa tai törkeässä vapaudenriistossa kiusaaja estää kiusattua

jollain tavalla liikkumasta tai muulla tavoin eristää kiusattua tämän ympäristöstä. Vapaudenriistosta on kyse silloin, jos esimerkiksi kiusaaja lukitsisi kiusatun huoneeseen taikka sitoisi tämän tai kuljettaisi kiusattua johonkin vastoin kiusatun tahtoa. Yhteydenpidon estäminen kuuluu myös vapaudenriiston piiriin. (Lahtinen, Rikosuhripäivytys 2019.)

4.2.7 Laiton uhkaus

Rikoslain 25 luvun 7 pykälä käsittelee laitonta uhkausta. Laittomasta uhkauksesta voidaan tuomita sakkoa tai vankeutta enintään kaksi vuotta (RL 25:7). Laittomassa uhkauksessa on tyypillistä, että kiusaaja uhkailee kiusattua väkivallalla tai tappamisella (Lahtinen, Rikosuhripäivytys 2019).

4.2.8 Vainoaminen

Rikoslain 25 luvun 7a pykälä käsittelee vainoamista. Vainoamisesta voidaan tuomita sakkoa tai vankeutta enintään kaksi vuotta (RL 25:7a). Vainoamisessa tyypillistä on, että kiusaaja uhkailee, tarkkailee, seuraa, ottaa yhteyttä tai jollakin muulla tavalla vainoaa kiusattua niin, että kiusattu itse kokee ahdistusta tai pelkoa tilanteesta (Lahtinen, Rikosuhripäivytys 2019).

4.2.9 Pakottaminen

Rikoslain 25 luvun 8 pykälä käsittelee pakottamista. Pakottamisesta voidaan tuomita sakkoa tai vankeutta enintään kaksi vuotta (RL 25:8). Pakottamisessa kiusaaja pakottaa kiusattua uhkausta tai väkivaltaa apuna käyttäen sietämään, tekemään tai jättämään tekemättä jotain asiaa (Lahtinen, Rikosuhripäivytys 2019).

4.2.10 Pahoinpitely

Rikoslain 21 luvun pykälät 5, 6 ja 7 käsittelevät lievää-, perusmuotoista- ja törkeää pahoinpitelyä. Lievässä pahoinpitelyssä voidaan tuomita sakkoa (RL 21:7). Perusmuotoisessa pahoinpitelyssä voidaan tuomita sakkoa tai vankeutta enintään kaksi vuotta (RL 21:5). Törkeässä tekemuodossa voidaan tuomita vankeutta vähintään yksi vuosi ja enintään kymmenen vuotta (RL 21:6). Näissä teoissa kiusaaja aiheuttaa kiusatulle väkivaltaa tai vahingoittaa jollain tavalla kiusatun terveyttä, aiheuttaa kiusatulle kipua tai saattaa kiusattua tiedottomaan tilaan esimerkiksi päihteillä (Lahtinen, Rikosuhripäivytys 2019).

4.2.11 Vammantuottamus

Rikoslain 21 luvun 10 pykälä käsittelee vammantuottamusta. Vammantuottamuksesta voidaan tuomita sakkoa tai vankeutta enintään kuusi kuukautta (RL 21:10). Törkeässä tekemuodossa voidaan tuomita sakkoa tai vankeutta enintään kaksi vuotta (RL 21:11).

4.2.12 Tappeluun osallistuminen

Rikoslain 21 luvun 12 pykälä käsittelee tappeluun osallistumista. Tappeluun osallistumisesta voidaan tuomita sakkoa tai vankeutta enintään kaksi vuotta (RL 21:12). Tappeluun osallistumisessa kiusaaja osallistuu monien ihmisten tappeluun, jonka johdosta kiusatulle aiheutuu vaikea sairaus tai ruumiinvamma (Lahtinen, Rikosuhripäivitys 2019).

4.2.13 Vaaran aiheuttaminen ja heitteillepano

Rikoslain 21 luvun pykälät 13 ja 14 käsittelevät vaaran aiheuttamista ja heitteillepanoa. Vaaran aiheuttamisesta voidaan tuomita sakkoa tai vankeutta enintään kaksi vuotta (RL 21:13). Heitteillepanosta voidaan tuomita sakkoa tai vankeutta enintään kaksi vuotta (RL 21:14). Vaaran aiheuttamisessa ja heitteillepanossa on tavallista, että kiusaaja aiheuttaa omalla toiminnallaan kiusaajalle vakavan terveyden tai hengen vaaran (Lahtinen, Rikosuhripäivitys 2019).

4.2.14 Työsyrrjintä

Rikoslain 47 luvun pykälässä 3 käsitellään työsyrrjintää. Työsyrrjinnästä voidaan tuomita sakkoa tai vankeutta enintään kuusi kuukautta (RL 47: 3). Työsyrrjinnässä tavanomaista on, että kiusaaja kohentelee kiusattua jollain tavalla syrjivästi liittyen kiusatun rotuun, alkuperään, kieleen, sukupuoleen, ikään, perhesuhteisiin, sukupuoliseen suuntautumiseen, perimään, vammaisuuteen tai terveyden tilaan taikka uskontoon, yhteiskunnalliseen mielipiteeseen, ammattillisen tai poliittisen toiminnan vuoksi (Lahtinen, Rikosuhripäivitys 2019).

4.2.15 Vahingonteko

Rikoslain 35 luvun pykälissä 1-3 käsitellään vahingontekoa. Vahingonteosta on lievä tekomuoto, perusmuoto ja törkeä tekomuoto (RL 35:1-3). Lievästä vahingonteosta voidaan tuomita sakkoa (RL 35: 3). Perusmuotoisesta vahingonteosta voidaan tuomita sakkoa tai vankeutta enintään yksi vuosi (RL 35:1). Törkeässä vahingonteossa voidaan tuomita vankeutta vähintään neljä kuukautta tai enintään neljä vuotta (RL 35:2). Vahingonteossa kiusaaja voi vahingoittaa jollain tavalla taikka hävittää kiusatun omaa omaisuutta (Lahtinen, Rikosuhripäivitys 2019).

5 OPINNÄYTETYÖN TOTEUTUS

5.1 Toiminnallinen opinnäytetyö

Toiminnallinen opinnäytetyö voi olla esimerkiksi jokin tapahtuma, kokeilu, toimintatapa, näytelmä, näyttely, seminaari taikka joku uudenlaisen toiminnan tuottaminen. Opiskelijan roolia työssä usein

verrataan ”moniottelijaan” ja sellaiseen yhteistyömäiseen, joka kykenee verkostoitumaan. (Vilka & Airaksinen 2003, 9.) Vilka ja Airaksinen toteaa, että kuitenkin opiskelijan ei tarvitse valmiiksi pitää itseään huippu ”moniottelijana”, vaan terve innostus ja halu kehittyä riittää siihen, että voit lähteä toiminnallisen opinnäytetyön pariin.

Varsinaisen opinnäytetyön rakenne alkaa yleensä prosessikuvauksella. Rakenteesta käy ilmi millaiset lähtökohdat työhön olivat, millainen tietoperusta oli sekä se, miten kehittämistehtävätyöskentelyvaiheet etenivät. Työn raportointimuoto voi olla esimerkiksi jokin hankeraportti, portfolio taikka artikkelimainen kokoelma. Työn varsinainen pituus vaihtelee yleensä välillä 40-100 sivua. Pidempi teksti sisältää yleensä myös varsinaisen tuotoksen. Lukujen pituudet vaihtelevat hyvin usein, kunhan työ on tasapainossa tavoiteltuun päämäärää kohden. Erilaista materiaalia, lähteitä ja aineistoja on saatavilla runsaasti. Työn kirjallisuutena voi esimerkiksi käyttää erilaista kehittämiskirjallisuutta, kuvia, ohjelmia, videoita, muistioita, pöytäkirjoja, dokumentteja ja vaikkapa piirustuksia. Skaala on laaja. (Vilka & Airaksinen 2003, 9-15.)

Toiminnallisessa opinnäytetyössä yleensä on mukana eri toimijoita. Kuten esimerkiksi kouluvierailussa koulu ja opiskelijat ja itse opinnäytetyön kirjoittava ovat kaikki eri toimijoita, jotka tekevät yhteistyötä. Tutkimustyössä taas yleensä ”se suurin toimija” on opiskelija itse. (Vilka & Airaksinen 2003, 9.) Näkökulmia tutkimukselliseen ja toiminnalliseen opinnäytetyöhön -kirjassa linjattiin myös hyvin kuinka toiminnallisen opinnäytetyön jokapäiväiset työskentelytavat eroavat tutkimuksellisesta opinnäytetyöstä. Toiminnallisessa työssä vaiheet etenevät yleensä niin, että ensin voi olla joku konkreettinen teko, esimerkiksi juuri kouluvierailu. Tämän jälkeen syntyy keskustelua, arviointia, vertaistukea, palautetta, palautteen vastaanottoa ja sitten aineiston kokoamista sekä varsinaisen työn kirjoittamista. (Salonen 2013, 48-51.)

Opinnäytetyön kokonaisuuden prosessiin kuuluu myös ongelmia, joten koko opinnäytetyöprosessi on kokonaisuudessaan eräänlainen ongelmanratkaisuprosessi. Käytännössä tämä näkyy erilaisten isompien ja pienempien kysymysten äärellä, jossa opiskelija joutuu kolauttelemaan päätään. Näistä esimerkkeinä voidaan pitää lähdemateriaalien valinnassa. Opiskelija saattaa pohtia valitsisiko ammattilehden jutun vai ei tai kävisikö läpi koko kirjan vai riittäisikö tutustumiseen vain osa kirjasta. (Hakala 2022, 8.)

5.2 Toiminnallisen opinnäytetyön arviointi

Joskus opiskelijat ajattelevat, että toiminnallisen opinnäytetyön tekemisessä pääsee jollain tavalla helpommalla, kuin tutkimuksellisen työn tekemisessä. Ohjausten perusteella on tullut ilmi, että näin se asia ei kuitenkaan ole. Työtä arvioidaan hyvin samalla tavalla kuin vaikkapa tutkimuksellista opinnäytetyötä. Keskeisissä arviointikriteereissä ovat työn tuloksellisuus, hyödynnettävyys, tarvittavuus, vaikuttavuus, ajankohtaisuus ja ammatillisuus. Opiskelija arvioi työtänsä itsearviointina sekä

työtä arvioi myös muut yhteistyötahot sekä myös opettaja. Suurimpana ja myöskin tärkeimpänä erona tutkimuksellisen ja toiminnallisen opinnäytetyön arvioinnin välillä voidaan pitää sitä, että tutkimuksellisen opinnäytetyön tuloksena syntyy yleensä uutta tietoa esimerkiksi tutkimusraportin muodossa. Toiminnallisessa opinnäytetyössä taas opiskelija yleensä tekee esimerkiksi jonkin oppaan, esitteen, perehdytyskansion tai muun tämän kaltaisen tuotoksen. (Vilka & Airaksinen 2003, 154-161.)

6 PÄIVÄN SUUNNITTELU

6.1 Suuntaviivat työlle

Keväällä 2022 oli suoritettu kangasniemeläiseen kouluun kouluvierailu. Tämän vierailun jälkeen koulun opinto-ohjaaja otti yhteyttä tämän opinnäytetyön kirjoittajaan ja toivoi jatkoa jo tehdyille vierailuille. Tästä inspiroituneena päätettiin toteuttaa kouluvierailun osana toiminnallista opinnäytetyötä.

Ensimmäiseksi otettiin yhteyttä Mikkeli poliisiasemalla työskentelevään ylikonstaapeli Toni Reinikaiseen. Reinikainen työskentelee Itä-Suomen alueella ennalta estävässä ryhmässä, joten Reinikainen valikoitui yhdyshenkilöksi poliisilaitoksen puolelta ennalta estävän työn kokemuksen takia.

Tämän jälkeen pidettiin suunnittelupalaverin Reinikaisen kanssa, jonka jälkeen alkoivat suunta viivat hahmottua kohdeyleisöön ja itse aiheeseen. Kohdeyleisöksi valikoitui Kangasniemen ylästeen 7-luokkalaiset. Reinikainen oli itse toteuttamassa syksyn mittaan vierailut ylästeen 8-9 luokkalaisille, joten kouluvierailun osaksi jäivät koulun 7-luokkalaiset.

6.2 Aiheen valinta

Itse aiheeksi tai voidaan varmasti puhua teemasta, valikoitui koulukiusaaminen ja tarkemmin "kaveria ei jätetä" teema. Tässä opinnäytetyön kouluvierailussa vierailun tekijä halusi, että aiheen koulukiusaaminen -lisäksi nuorille jäisi positiivinen muistijälki poliisista ja se, että jos vierailun jälkeen omalla toiminnalla on onnistunut muuttamaan yhdenkin nuoren ajatuksia toisen kunnioittamisesta ja kohtelusta parempaan suuntaan, työn jälkeen voidaan olla ylpeä työstä. Omalla toiminnalla haluttiin tukea ja nostattaa nuorten itsetuntoa ja lisätä kaveria ei jätetä- henkeä.

Ihmisillä on luontainen tarve kuulua yhteisöön ja jos valta osa yhteisöstä ajattelee positiivisesti ja kannustavasti tovereista, vaikutus on suuri. Poliisiammattikorkeakoululla yksi opettajista Juha-Matti Huhta luennoi ryhmässä toimimisesta ja työyhteisöstä. Huhdan luennolta jäi mieleen se, kuinka

Huhta kertoi ihmisten käyttäytymisestä sellaisessa hetkessä, kun joku taitaa jonkun asian paremmin kuin toinen. Huhta kertoi, että ihmisillä on yhteisössä taipumus tulla esille siinä vaiheessa, kun taitaa jonkun asian paremmin kuin toinen ja jopa huomaamattaan ihminen saattaa pyrkiä nostattamaan itsetuntoaan tällaisella ajattelulla, että on parempi, kun tuo viereinen. Huhta halusi tuoda ilmi sen, että jos huomaamme toiminnassamme, että osaankin tämän asian hieman paremmin kuin tuo toinen, niin kysyisimme koulukaverilta tai työkaverilta rohkeasti, voimmeko auttaa jotenkin ja näin tukea myös sen toisen kaverin toimintaa. Huonompi vaihtoehto on, että yritämme lisätä omaa itsevarmuuttamme toisen heikkoudella. Tämä ajattelutapa jäi mieleen vahvasti ja ennen vierailua Juha-Mattiin otettiin yhteyttä ja Huhdalta tiedusteltiin, voiko vierailulla käyttää esimerkkinä Huhtaa ja tätä kyseistä ajattelumallia. Huhdalta tuli myöntävä vastaus ja kouluvierailun luentomateriaaliin sisällytettiin alue Huhdan opeista.

6.3 Käytännön järjestelyt ennen vierailua

Ensimmäiseksi ennen varsinaista vierailua otettiin yhteyttä Kangasniemen yläasteen rehtoriin sekä heidän opinto-ohjaajaansa sähköpostitse. Työ esiteltiin sekä työn tavoitteet ja tiedusteltiin, olisiko mahdollista kyseinen kouluvierailu suorittaa heidän yläasteelle. Tästä tuli todella lämmin vastaanotto ja oli miellyttävää, kuinka selvästi kyseiset vierailut olivat koulun mieleen.

Tämän jälkeen vierailut sovittiin yhdessä opinto-ohjaajan kanssa joulukuulle 2022 kahdelle eri päivälle, 7a ja 7b luokille. Ajankohta osui koululaisten viimeiselle viikolle ennen joululomaa ja ajoitus oli hyvä, sillä heidänkin syksyn uurastus oli jo takanapäin ja oli mukava keskittyä muihin asioihin.

Varsinainen dia-esitys toteutettiin pääasiassa itse. Tässä konsultoititiin ylikonstaapeli Toni Reinkaista diojen sisällön suhteen, koska uskottiin, että Reinikaisella on varmasti paljon kokemusta siitä, millainen sisältö juuri tuon ikäiselle ryhmälle sopii. Pääaihe dioissa oli mitä koulukiusaaminen on, milloin siitä tulee poliisin asia ja mitä vaikutuksia sillä on. Diojen lisäksi vierailulla esitettiin verkosta video, joka käsitteli hyvin kiusatuksi tulleen henkilön ajatuksia. Vierailun loppuun varattiin aikaa erilaisille kysymyksille poliisin ammatista sekä aikaa vapaalle keskustelulle.

Päivän loppuun toteutettiin opinto-ohjaajan toiveesta toiminnallisen hetken, koska kyseessä oli erityäin toiminnalliset luokat. Tästä tehtiin suunnitelma, että otetaan mukaan Poliisiammattikorkeakoululta magneettijauhetta, jolla näyttää ryhmälle, kuinka sormenjalkia etsitään erilaisilta pinnoilta. Tämän jälkeen oppilaat pääsisivät itse testaamaan, millaista on etsiä sormenjalkia.

7 VIERAILUN TOTEUTUS

7.1 Päivän aikataulu

Päivän aikataulu sovittiin Kangasniemen yläasteen opinto-ohjaajan kanssa ja vierailun ajankohdaksi valikoitui tiistai 20.12.2022. Päivä sijoittui koululaisten viimeiselle kouluviikolle ennen joululomaa. Ajankohta oli erittäin hyvä, koska syksyn puristus heillä alkoi olla jo takana päin.

Luokille oli varattu vierailulle 45 minuuttia per luokka. 7a-luokalle oppitunti oli ensimmäiseksi, jonka jälkeen oli 15 minuutin tauko. Tauon jälkeen oli vuorossa 7b-luokan vierailu.

7.2 Luentojen sisältö

Vierailun aluksi esiteltiin vierailun tarkoitusta ja sitä, että vierailu on iso osa varsinaista oppinäytettyä. Alkuun korostettiin sitä, että oppilaat sekä opettajat saisivat keskeyttää esityksen missä vaiheessa tahansa ja kysyä, jos mieleen tulee jotain kysymyksiä. Vierailulla haluttiin lisäksi kannustaa oppilaita kysymään poliisiksi opiskelusta taikka ylipäätään Poliisiammattikorkeakoulusta.

Ennen varsinaisen dia-paketin läpikäyntiä kerrottiin oppilaille, että vaikkakin luennot aiheineen tulee olemaan koulukiusaamisesta ja sen ympärille sijoittuvista asioista, niin kukaan ei oleta, että kiusaaminen luennon jälkeen loppuu joka paikasta. Vaan oppilaille kerrottiin, että työn tarkoitus on herättää jokaista ajattelemaan, että teoilla voi olla seurauksia. Lisäksi oppilaille kerrottiin työn tavoitteet.

Dia-paketin alkuun esiteltiin miksi oltiin valittu kaveria ei jätetä- teeman vierailun aiheeksi. Syyksi kerrottiin, että lasten ja nuoren pahoinvointi on lisääntynyt valtavasti ja yleisin syy pahoinvointiin on hyvin usein yksin oleminen, kiusaaminen ja juurikin kaverisuhteiden puute. Lisäksi kerrottiin, että esitys luennoidaan nimenomaan ennalta estävällä lähestymistavalla ja toivottiin, että nuoret saisivat uudenlaisia näkökulmia kaverien kunnioittamisesta, jotta uusia kiusaamis- ja kouluväkivaltatapauksia ei syntyisi. Ennalta estävä lähestymistapa on juurikin asian ydin, että nuorille kerrottiin mitä tapahtuu jos koulukiusaamiseen ryhtyy ja mitä siitä seuraa. Kun nuoret kuulevat sen myös poliisin suusta ja kuulevat konkreettisia esimerkkejä, niin heidän ajatusmaailmansa saattaa muuttua ja he saattavat saada uusia näkökulmia, miten toisia ihmisiä kohdellaan. Näiden lisäksi kerrottiin, että vierailulla tullaan esittelemään aiheita esimerkein, milloin kiusaamisesta tulee poliisiasia ja mitä nuoret voisivat tehdä, jos heitä itseään taikka jotakuta toista kiusataan.

Ensimmäisissä dioissa esiteltiin, mitä kiusaaminen oikein on. Tässä yhteydessä katsottiin nuoren kanssa YouTubesta löytyvä video, joka avasi hyvin yksinäisen nuoren ajatuksia siitä, millaista tuntuu jäädä ryhmän ulkopuolelle. Nuoret seurasivat videota tarkkaavaisesti ja videon jälkeen syntyi keskustelua siitä, kuinka vakavia seurauksia kiusaamisella voi olla.

Diasarjan keskivaiheilla keskityttiin tarkemmin siihen, milloin kiusaamisesta tulee poliisiasia. Kerrottiin nuorille esimerkein tilanteita, jolloin voi tulla kysymykseen esimerkiksi rikosilmoituksen tekeminen. Tähän vaiheeseen avattiin lisäksi nuorille sitä, että 15 vuoden ikä tuo tullessaan myös rikosoikeudellisen vastuun. Tässä vaiheessa huomattiin, että usealle rikosoikeudellinen ikä olikin jo entuudestaan tuttu, mutta useat eivät tienneet sitä, että vahingonkorvausvastuu ylittää alle 15-vuotiaisiinkin.

Diasarjan loppupuolella keskityttiin enemmän siihen, mitä nuori voisi tehdä, jos häntä itseään taikka jotakuta toista kiusataan. Tässä pyrittiin antamaan erilaisia vinkkejä nuorille ja erilaisia väyliä, joita pitkin voi pyytää apua. Tässä vaiheessa kysyttiin nuorilta, onko RIKU eli Rikosuhripäivystys heille tuttu. Osalle oli ja osalle ei, joten tässä vaiheessa kerrottiin muutamalla sanalla RIKU:sta ja siitä, että heihin voi ottaa matalalla kynnyksellä yhteyttä eikä tarvitse olla rikoksenuhri, jotta yhteyttä voisi ottaa. Tässä vaiheessa koettiin tärkeäksi muistuttaa nuoria vielä siitä, että jos tilanteeseen ei puututa riittävästi, niin asiasta pitää kertoa toiselle aikuiselle ja pitää vaatia, että asiaan puututaan. Lisäksi todettiin, että kiusaaminen ei ole ikinä millään tavalla kiusatun syytä.

Diasarjan loppuun haluttiin antaa nuorille pieni tehtävä. Ensimmäiseksi tiedusteltiin nuorilta, että muistavatko he jonkun pienen kehun, pyyteettömän eleen tai olalle taputuksen onnistuneen hetken jälkeen, joka on jäänyt mieleen? Lähes jokainen luokassa nyökytteli myöntävästi kysymykseen. Ne muutamit sanat, jotka ovat lausujalleen pikku juttu, mutta kuulija mahdollisesti kantaa niitä aina mukanaan. On todella tärkeää kertoa ja kuulla mukavia asioita. Lisäksi hyvän mielen lisääminen kaveri suhteissa ja kaverin kannustaminen on niin sanotusti ilmaista ja todella mieltä lämmittävää. Tässä vaiheessa ehdotettiin nuorille, että sanotaan kannustavasti joululoman aikana jollekulle ystävälle, tutulle, tuntemattomalle taikka ihan kenelle vaan ja tehdään toisille hyvää mieltä.

7.3 Toiminnallinen osuus

Luento-osuus kesti noin 20 minuuttia, jonka jälkeen oli varattu aikaa kirjallisen palautteen keräämiselle. Kysely suoritettiin oppilaille google forms-sovelluksen kautta, joka täytettiin kirjautumalla sovellukseen QR-koodin avulla. Tässä haluttiin pyytää palautetta heti luennon jälkeen, jolloin luennon aihe sekä juuri käydyt asiat olisivat tuoreessa muistissa. Vastaukset kerättiin anonyymisti ja kyselyyn vastaaminen oli vapaaehtoista.

Tämän jälkeen oppilaat pääsivät testaamaan sormenjälkien etsimistä magneettijauheen avulla. Tämä toiminnallinen vaihe herätti selkeästi innostusta ja kiinnostusta. Tässä vaiheessa kysymyksiä alkoi syntyä poliisiksi opiskelusta sekä Poliisiammattikorkeakoulusta. Nuorille kerrottiin, millaista Poliisiammattikoreakoulussa on opiskella ja minkälaisia uravalintoja on mahdollista tehdä tulevaisuudessa. Useimmat oppilaat kertoivat, että heitä voisi tulevaisuudessa poliisiammatti kiinnostaa.

8 PÄIVÄN ARVIOINTI

8.1 Koulun palaute

Kouluvierailuun lähdettiin hyvällä mielin, sillä edellisen kouluvierailun jälkeen koulun opinto-ohjaaja kertoi, että tällaisia vierailuja voisi olla lisää. Joten odotukset olivat jälleen kerran se, että kohdeyleisönä olisi tiedonjanoista porukkaa. Luentojen jälkeen opinto-ohjaaja kertoi, että oli ollut todella mielenkiintoista kuulla varsinkin Poliisiammattikorkeakoulussa opiskelusta ja ylipäätään poliisin työstä. Opinto-ohjaaja mainitsi myös, että oli ilo huomata, kuinka oppilaat maltoivat kuunnella keskittyneesti luentoja ja vuorovaikutus oppilaiden ja poliisin välillä oli selkeästi hyvää ja välitöntä.

8.2 Itsearviointi

Kouluvierailu toteutui suunnitelmien mukaan. Aikataulut saatiin sovittua todella mutkattomasti vierailupäivän suhteen. Päivää valmisteltiin vierailupäivän diapaketin sekä kyselylomakkeen osalta hyvin paljon ennakkoon ja dia-paketin läpi käyntiä harjoiteltiin useaan otteeseen. Esityksen tueksi oltiin tehty muistiinpanot, jotta pystyi tarvittaessa kertaamaan, mitä oli ajatuksena kertoa mistäkin vaiheesta. Luentopakettissa onnistuttiin hyvin ja asioista onnistuttiin kertomaan mahdollisimman yksinkertaisesti ja ymmärrettävästi. Tällainen kuva päivästä saadusta palautteesta ainakin jäi. Sellaisista asioista on mieleenpainuvaa luennoita, jotka ovat valtaosalle kiinnostavia ja koskettavat kaikkia.

9 KYSELYN TULOKSET JA NIIDEN ARVIOINTI

9.1 Google forms-kysely

Kouluvierailun luennot suunniteltiin niin, että luentojen loppuun jäi aikaa pyytää kirjallinen palaute kyselyn muodossa oppilailta. Kyselyyn osallistuminen oli vapaaehtoista, joka tietysti kerrottiin hyvin oppilaille. Palaute kerättiin anonyymisti, mikä tuotiin oppilaille selkeästi esille. Jälkeenpäin ensimmäisessä opinnäytetyöseminaarissa tuli esille, että mahdollisesti tässä vaiheessa olisi pitänyt pyytää oppilaiden vanhemmilta lupa palautteen keräämiseen, mutta varsinaisella kouluvierailulla ei tätä osattu ajatella. Joten, oppilaiden vanhemmilta ei pyydetty lupaa anonyymivastausten keräämiseen.

Palaute haluttiin pyytää heti luentojen jälkeen paikan päällä, jolloin luennon aiheet ja itse esitys olisivat oppilaiden tuoreessa muistissa. Uskottiin, että oppilaat täyttivät palautteen todennäköisesti enemmän ajatuksen kanssa, kun aihe oli tuoreessa mielessä. Palautteen keräämisen yhteydessä jäi vaikutelma, että oppilaat halusivat ajatuksella jättää palautetta.

Kouluvierailujen järjestämisestä itsenäisesti ei ollut kokemusta, joten palautteen saamista pidettiin jo itsessään todella tärkeänä. Sen avulla myös oppii ja pystyy itse kehittämään omaa oppimista ja työskentelytapansa. Palautteen saaminen on tärkeää saada myös sen takia, että tietää missä on onnistunut ja mitä olisi voinut tehdä toisella tapaa. Lisäksi palaute oli hyvin tärkeä sen takia, jotta muut mahdollisesti vastaavia vierailua suunnittelevat voivat hyödyntää työtä heidän omassa työssään.

Kysely tehtiin Google Forms-sovelluksen avulla. Kyselyyn koottiin yhteensä kymmenen kysymystä päivän luentoan liittyen sekä yhdestoista kysymys oli sana vapaa- kysymys, johon oppilaat saivat kirjoittaa mitä mieleen tuli. (liite 3.) Google Forms-sovellus on erinomainen kyselytutkimuksen tuottamisen apuväline. Sovellus on yksinkertainen käyttää ja tuloksia pystyy helposti mittaamaan. (Google Docs editor ohjeet.) Googlen sovellus osoittautui hyväksi vaihtoehdoksi ja tämän työn jälkeen sovellusta voi suositella vastaavanlaisten kyselytutkimusten apuvälineeksi. Perinteinen paperille tehty palautekysely olisi voinut olla persoonallisempi, mutta ehdottomasti toimiva ratkaisu oli tämä verkossa täytettävä kysely. Edellä mainituista syistä palautteen keräämisen ratkaisuksi valikoitui kyseinen työkalu.

Oppilaista kysyttiin, onko heidän mielestään poliisin tekemät kouluvierailut hyvä asia, palaute oli mieltä lämmittävä (liite 2, kuvio 7).

7. Onko poliisin vierailut koululle sinun mielestäsi hyvä asia? (0 piste)

[Lisätietoja](#)

 Oivallukset

	Kyllä on	24
	Ei ole tarvetta	2
	En osaa sanoa	2

9.2 Kyselytulosten arviointi

Ensimmäiseksi tiedusteltiin kyselyssä oppilaita, onko heitä kiusattu koskaan. Kysymykseen vastasi 28 oppilasta, joista 11 oppilasta vastasi, että häntä on joskus kiusattu. 10 oppilasta vastasi, ettei

ole kokenut kiusaamista ja 7 oppilasta ei osannut sanoa, onko kokenut kiusaamista. (liite 2). Tässä kysymyksessä tuli paljon hajontaa ja 11 kyllä- vastaustakin on liikaa.

Toisena kyselyssä tiedusteltiin, ovatko oppilaat huomanneet taikka nähneet joskus, että jotakuta kiusataan. 14 oppilasta vastasi, että ovat nähneet, 3 oppilasta vastasi kieltävästi ja 11 oppilasta ei osannut sanoa. Tämä kysymys herättelee hyvin siihen, että oppilaat ovat selkeästi pohtineet tätä kysymystä. (liite 2.)

Kolmantena kysymyksenä tiedusteltiin itse kouluvierailun ja luennon pääaiheeseen liittyvät kysymyksen. Kysymyksessä tiedusteltiin, tiesivätkö oppilaat ennen kyseistä luentoa, että kiusaaminen voi olla rikos. Oppilaista kaikki vastasivat myöntävästi tähän kysymykseen. (liite 2.) Tästä voidaan päätellä, että koulussa on hyvin opetettu jo tuohon ikään mennessä rikosoikeudesta.

Neljäntenä tiedusteltiin oppilailta tietävätkö he, mitä pitää tehdä, jos huomaa että heitä kiusataan tai jotakuta muuta kiusataan. 27 oppilasta tiesi avaimia tällaiseen tilanteeseen ja 1 oppilaista ei osannut vastata. (liite 2.) Päivän luento sisällytettiin myös osuus siitä, kuinka oppilaat voisivat toimia huomattaessaan kiusaamista tai jos he itse joutuisivat kiusaamisen kohteeksi. Näitä asioita ei voi liiaksi muistutella.

Viidentenä tiedusteltiin oppilailta, oliko RIKU ja RIKUchat heille entuudestaan tuttuja. 4 oppilaista vastasi, että RIKU:n toiminta oli heille entuudestaan tuttua. 24 oppilasta puolestaan vastasi, että RIKU oli heille entuudestaan tuntematon. (liite 2.) Luento sisällytettiin osuus RIKU:sta, jossa kävimme RIKU:n palveluja lävitse. Tästä kysymyksestä ja eritoten vastauksista tuli positiivinen kuva, sillä ainakin on saatu lisättyä nuorille jotain uutta tietoa ja näinkin tärkeästä palvelusta.

Kuudentena tiedusteltiin oppilailta, ovatko he olleet ennen poliisin tai poliisiopiskelijan järjestämällä vierailuilla. 23 oppilaista vastasi siihen kyllä ja 3 oppilaista vastasi kieltävästi. (liite 3.) Positiivinen asia on, että noinkin moni on päässyt aikaisemmin jo kouluvierailulle osallistumaan ja hienoa, että siellä oli joukossa myös uusia osallistujia. Hienoa, että kouluvierailuita edelleen järjestetään, sillä prosentuaalinen osuus oli noinkin suuri.

Seitsemäntenä tiedusteltiin oppilailta, onko heidän mielestään poliisin tekemät kouluvierailut hyvä asia. 24 oppilaista vastasikin, että on, 2 oppilaista vastasi, ettei ole tarvetta ja toiset 2 oppilasta vastasi, ettei osaa sanoa (liite 3). Positiivista, miten oppilaat ajattelevat kouluvierailuista ja pitävät asiaa positiivisena.

Kahdeksantena tiedusteltiin, ovatko nuoret törmänneet somessa nettipoliiseihin. Tämä kiinnosti, sillä nettipoliisit ovat hyvin tätä päivää ja nuoret helposti tavoittavat nettipoliisit juuri siellä missä itsekään ovat, eli netissä. Useimmat nuoret vastasivat, että ovat törmänneet nettipoliiseihin. (Liite 2.)

Yhdeksäntenä tiedusteltiin nuorilta, herättikö luento heissä uusia ajatuksia, esimerkiksi siitä, kuinka kohdella kaveria. Tämä oli yksi tärkeimmistä kysymyksistä, mitä kyselyyn sisällytettiin. Nuorista 15 vastasi kysymykseen myöntävästi, 4 nuorista vastasi kieltävästi ja 9 nuorista ei osannut sanoa. (Liite 2). Tässä vaiheessa voidaan olla tyytyväisiä, sillä jos 15 nuorta on ollut luennon jälkeen sitä mieltä, että luento ja luennon aihe on herättänyt nuorissa uusia ajatuksia, miten kohdella kaveria.

Kymmenentenä ja viimeisenä varsinaisena kysymyksenä tiedusteltiin, aikovatko nuoret sanoa luennon jälkeen jotain mukavaa ystävilleen, tuttavilleen tai ihan tuiki tuntemattomalle. Tähän 25 nuorta vastasi kyllä ja 3 nuorta ei. (liite 2.) Tähän sisällytettiin pieni tehtävä, jossa kysyi nuorilta, muistavatko he jonkun pienen keuhun, pyyteettömän eleen tai olalle taputuksen onnistuneen hetken jälkeen, joka olisi heillä mielessä. Tässä ehdotettiin nuorille, että sanotaan luennon jälkeen kannustavasti jollekulle ystävälle, tutulle, tuntemattomalle tai ihan kenellä vaan ja jaetaan näin hyvää mieltä toisille.

Viimeisenä kyselyssä oli tilaa nuorten terveisille ja jos nuoret halusivat sanoa jotain. Siellä nuoret kirjoittivat muun muassa, että luento oli ollut kiinnostava ja mukava ja että luennon aiheet olivat kiinnostavia ja jäivät hyvin mieleen. Eniten mieleen palautteesta jäi se, että nuoret kirjoittivat toivovansa lisää poliisin vierailuja kouluun. Tähän poliisien täytyisi herätä ja kantaa omalta osaltaan vastuuta ja tehdä kaikki, että kouluvierailut säilyvät osana poliisin toimintaa.

10 POHDINTA JA JOHTOPÄÄTÖKSET

10.1 Työn eettisyys

Tutkimuseettisen neuvottelukunnan ja Arenen verkkosivuilta on luettavissa opiskelijalle muistilista, liittyen opinnäytetyön eettisiin ohjeisiin. Muistilistassa kerrotaan, että opiskelijan täytyy selvittää esteellisyys omalle tutkimusaiheelleen. Esteellisyys tässä tapauksessa tarkoittaa sitä, että opiskelija olisi käsiteltävään asiaan tai sen asianosaisiin sellaisessa suhteessa, joka saattaisi vaarantaa opiskelijan puolueettomuutensa. Muistilistassa painotetaan myös sitä, että opiskelijan täytyisi olla riittävästi perehtynyt oman työn aiheeseen. Listassa korostetaan lisäksi hyvin paljon opiskelijan ja opinnäytetyöohjaajan yhteistyötä. Opiskelijan ja ohjaajan yhteistyö näkyy muun muassa siinä, että yhteistyöllä punnitaan työn edellyttämiä resursseja, tutkimuseettisiä ohjeistuksia, tutkimuslupia sekä sitä, kuinka opiskelija saisi solmittua mahdollisten yhteistyökumppaneiden kanssa tarvittavat sopimukset. (Tutkimuseettinen neuvottelukunta, opiskelijan muistilista.)

Muistilista oli tärkeä apuväline minulle kirjoittamisprosessin eteenpäin viemiseksi. Omalta kohdaltani voin todeta, että työn eettisyys näkyi konkreettisesti eniten kouluvierailun yhteydessä kerätyn anonyymipalautteen ympärillä. Ennen luentoa koululla, juteltiin koulun opinto-ohjaajan kanssa anonyymipalautteen keräämisestä heti luentojen jälkeen. Opinto-ohjaaja oli sitä mieltä, että palaute on hyvä kerätä välittömästi luennon jälkeen, jotta asia on tuoreessa muistissa opiskelijoilla. Minun käsitys palautteen keräämisen ja sen tulosten tärkeydessä oli nostettu korkealle, sillä siinä pääsi varsinaisessa tutkimuksessa mittaamaan hyvin, kuinka oppilaat olivat aiheen kokeneet ja mitä heidän ajatuksissaan liikkui.

Opinnäytetyön luotettavuutta voidaan nähdä heikentävän se, että tällaisen ennalta estävän työn tuloksia on mahdoton mitata lyhyellä aikavälillä. Tietenkin koululta kerätyssä palautteessa käy ilmi, että vierailuni lisäsi opiskelijoille uutta tietoa sekä sai heitä ajattelemaan asiaa uudella tavalla (liite 2).

Opinnäytetyöhön liitetyn palautekyselyn luotettavuutta voidaan nähdä lisäävän puolestaan se, ettei varsinainen tutkimusaihe käsitellyt tutkittaviin liittyviä asioita liian henkilökohtaisella tasolla, jolloin voisi olla riski, että palautteen antaja vääristelisi tahallisesti vastauksiaan. (Hirsjärven ja Hurmeen 2017, 35) mukaan nuorten haastatteluun liittyy piirteitä, jolloin nuori voi antaa sosiaalisesti suotavampia vastauksia, vaikka nuori ajattelisikin eri tavalla.

Opinnäytetyön eettisyyden näkökulmasta koko projektin työskentely eri yhteistyötahojen välillä oli sujuvaa. Opinnäytetyön yhteistyötahoihin kuului Kangasniemen yläasteen henkilökunta, Itä-Suomen poliisilaitos Mikkeli, Poliisiammattikorkeakoulu ja tietenkin työn opinnäytetyöohjaajat.

Tässä opinnäytetyössä huomioitiin lisäksi eettisiä toimintatapoja asianmukaisiin lähdeviitteisiin. Työssä käytettiin ulkopuolisten tekijöiden teoksia ja eri verkkosivuja sekä uutisia. Teokset ovat merkitty lähdeluetteloön ohjeen mukaisesti sekä verkossa oleviin artikkeleihin on merkitty linkit sekä milloin kyseinen artikkeli on luettu ja kuka sen on kirjoittanut. Erinomaisen tieteellisen käytännön mukaan töiden kirjottaja arvostaa ja huomioi muiden tekemää työtä, tekemällä ja merkitsemällä omaan työhön asianmukaisesti mistä tieto on saatu eli lähdeviitteet.

10.2 Miksi juuri kouluvierailu

Minun mielestäni poliisin kouluvierailuilla on useita positiivisia vaikutuksia sekä poliisille että nuorille. Poliisien tekemät vierailut tarjoavat nuorille mahdollisuuden oppia lisää oikeusjärjestelmästämme ja poliisin työstä. Vierailut ovat matalan kynnyksen kohtaamisia poliisien ja nuorten välillä. Ne voivat myös auttaa nuoria ymmärtämään paremmin poliisin roolia meidän yhteiskunnassamme

ja rakentamaan entistä enemmän luottamusta poliisiin. Myös poliisille kouluvierailut ovat oiva tilaisuus tutustua nuorten elinympäristöön ja ylipäättään nuoriin. Vierailut voivat itsessäänkin auttaa poliisia ennaltaehkäisemään rikollisuutta ja häiriökäyttäytymistä kouluissa.

Päätin, että toiminnallisen opinnäytetyön osana olisi hyvä tilaisuus järjestää kouluvierailu ja kohdata nuoria oppilaitoksessa. Edellä mainituista syistä, pidin kouluvierailua tärkeänä ja siksi valitsi toiminnalliselle työlleen kouluvierailun. Opinnäytetyötä ja sen osana toimivaa diasarjaa voi jokainen kouluvierailua suunnitteleva henkilö käyttää apuna oman työnsä suunnitteluun.

10.3 Tutkimuskysymykset ja lopputulema

Tämän opinnäytetyön tarkoituksena on lisätä ennalta estävällä lähestymistavalla edistää kaveria ei jätetä- teemaa ja muuttaa parempaan suuntaan nuorten asenteita ja kunnioitusta kaveria kohtaan. Rajasin vierailun aihetta nimenomaan kaverisuhteisiin ja kaverin kunnioittamiseen sekä siihen, milloin kiusaamisesta tulee poliisin asia ja milloin poliisille tehdään rikosilmoitus tällaisissa tilanteissa.

Työlle loin varsinaisesti kolme erilaista tavoitetta ja tutkimuskysymystä, jotka olivat:

1. Tavata nuoria oppilaitoksessa, jättäen positiivisen ja matalankynnyksen kohtaamisen poliisin kanssa.

Ensimmäistä tavoitettani pidin niin sanotusti päätavoitteenani. Halusin luoda toiminnallani matalankynnyksen kohtaamisen ja jalkautua nuorten pariin oppilaitokseen. Halusin tuoda poliisia lähemmäksi nuoria ja jättää nuorille positiivinen mielikuva poliisin kohtaamisesta. Uskon, että saimme nuorten kanssa rakennettua hyvän vuorovaikutteisen ja toiminnallisen luennon. Tunnelma oli läpi vierailun rento ja avoin. Mielestäni tapaamisen ansioista nuoret saivat positiivisen kuvan poliisista ja poliisin työstä. Nuoret oppivat, että poliisit ovat ihmisiä kuten kaikki muutkin ja poliisit haluavat auttaa. Uskon, että tapaaminen voi auttaa rakentamaan luottamusta poliisiin ja nuorten välillä ja tehdä samalla yhteiskunnasta turvallisemman paikan meille kaikille.

2. Luennoida ennalta estävällä ja kaveria ei jätetä- teemalla koulukiusaamisesta.

Toinen tavoitteeni oli luennoida ennalta estävällä tavalla koulukiusaamisesta ja sen ympärille rakentuvista teemoista. Sain rakennettua dia-paketista ytimekkään ja mielestäni toimivan luentorunгон. Luennoin käytännönläheisesti mitä kiusaaminen on ja kuinka se ilmenee tämänhetkissä kouluympäristöissä. Annoin nuorille ohjeita kiusaamisen ehkäisyyn ja korostin heille, että meillä on jokaisella vastuu puuttua kiusaaminen.

3. Havainnollistaa nuoria siitä, milloin koulukiusaamisesta tulee poliisiasia.

Kolmantena tavoitteenani oli kertoa ja havainnollistaa nuoria, milloin koulukiusaamisesta tulee poliisiasia. Mielestäni tässä teemassa sain onnistuneesti kerrottua elävän elämän esimerkein, millaisissa tilanteissa kiusaamisesta tulee poliisiasia. Nuoret olivat kiinnostuneita eri tunnusmerkistötekoista ja elävän elämän esimerkit helpottivat ymmärtämään, mistä niissä on kyse.

Olin todella innoissani siitä, että Poliisiammattikorkeakoulussa annetaan mahdollisuus tehdä opinnäytetyö nimenomaan myös toiminnallisena. Koen sen olevan valtavan hyvä mahdollisuus, sillä toisille sopii paremmin toisenlaiset työskentelytavat kuin toisille. Koen itselleni vahvuutena nimenomaan ihmisten kanssa työskentelyn. Haluan saada jotain konkreettista aikaan. Arvostan suuresti sitä, että pääsen työskentelemään vuorovaikutteisesti enkä niinkään niin, että tietoa ja toimintaa vaihdettaisiin vain yksisuuntaisesti.

Mielestäni kouluvierailu suunnittelun ensiasteesta itse toteutukseen meni todella hyvin. Olen todella tyytyväinen siihen, että kaikkien toimijoiden, joita työni ympärillä matkan varrella oli, niin yhteistyö sujui mutkitta ja onnistuneesti. Yhteydenpito koulun ja minun välillä oli mutkatonta ja onnistuimme hyvin sopimaan aikataulumme toimiviksi.

Oppilailta keräämäni palautteen perusteella kohtaaminen nuorten kanssa ja varsinainen luento oli nuorille positiivinen kokemus ja lisäsi heille tietoutta aiheen ympäriltä. Mielestäni kaikki halusivat luennolla kuunnella aihetta ja kaikki seurasivat keskittyneesti luennon etenemistä. Mielestäni sain luotua hyvän ja positiivisen yhteyden nuoriin, koska iso osa nuorista uskalsi kysyä mieltä askarruttavista asioista. Opettajat olivat myös yllättyneitä siitä, kuinka vilkkaat ja toiminnalliset luokat jaksoivat keskittyä luennon aiheeseen. Tämä palaute lämmitti erityisesti. Uskon myös, että tämä opinnäytetyöni voi olla hyödynnettävissä muiden samanlaisten projektien suunnittelussa ja työtä tehdessä.

Aina omaa työtä arvioidessa tulee esiin myös kehitettävää. Jos lähtisin tekemään samaa työtä uudelleen, selvittäisin mahdollisuuden ottaa luennolla mukaan kokemusasiantuntijan. Uskoisin, että henkilö, joka on joutunut koulukiusaamisen tai kouluväkivallan kohteeksi, osaisi kertoa parhaiten kokemuksistaan ja siitä, miltä todellisuudessa asiat tällaisesta henkilöstä tuntuu.

Itse opinnäytetyön tekeminen oli minulle monellakin tapaa opettavaista ja mielekästä. Halusin tustua enemmän juuri toiminnallisen työn tekemiseen, sillä se tuntui minusta alusta asti mielekkäälle ajatukselle. Nyt kun työ on valmis, niin voin allekirjoittaa edelleen sen, että toiminnallisen työn tekeminen on hyvä vaihtoehto opinnäytetyön tekemiselle. Jos tulevaisuudessa opiskelen vielä lisää ja opintoihin kuuluu opinnäytetyön tekeminen, luulen, että valitsen tutkimuksellisen opinnäytetyön, jotta saan molemmista opinnäytetyötavoista kokemusta. Jälkikäteen mietittäessä olisin voinut

yrittää järjestellä kouluvierailut niin, että kohdeyleisönä olisi vaikka toiminut koko yläaste. Aikataulullisesti se olisi varmasti ollut haastavaa saada koko koulu esimerkiksi liikuntasaliin luennolle saamaan aikaan, eikä itse vierailu olisi ollut niin vuorovaikutteinen pienemmän yleisön vuoksi.

Mielestäni myös opiskelijarekrytinnin puolesta poliisien tekemät kouluvierailut ovat erinomaisia tilaisuuksia. Uskoisin, että parhaita opiskelijarekrytoijia ovat poliisiopiskelijat itse. Kangasniemen yläasteella suorittamani vierailu tavoitti yläasteikäisiä nuoria, joilla vielä on tulevaisuuden opinto- haaveet avoinna. Vaikkakin pääaiheeni vierailulle oli ennalta estävässä tarkoituksessa tehty koulu- vierailu kaveria ei jätetä- teemalla niin sisällytin pienen osuuden myös rekrytinnista. Vaikka yläas- teikäisille Poliisiammattikorkeakoulu ei ole mahdollinen seuraava opintopolku täysi-ikäisyyden ja toisen asteen tutkinnon suorittamisen takia, niin mielestäni jo hyvät ja mielenkiintoiset kokemukset poliisialasta varhaisessa vaiheessa voi edesauttaa valintoja poliisiksi hakeutumisen suhteen. Pysin omalla toiminnallani myymään ajatuksen Poliisiammattikorkeakoulusta ja siellä opiskelusta par- haalla mahdollisella tavalla ja tuomaan kattavasti esille myös mitä kaikkea opiskelumme pitää sisäl- lään.

Voin mielestäni ajatella, että olen toteuttanut organisaation strategisia tavoitteita omalta osaltani. Yleensäkin on varmasti ennalta estäviä vaikutuksia ja rekrytinnin tuloksia hankala mitata, koska tulokset ajoittuivat tulevaisuuteen. Yksilöihin kohdistuneita nimenomaan ennalta estäviä vaikutuksia on hankala näyttää toteen ja mitata. Mutta uskon ja tiedän, että ainakin Poliisiammattikorkeakoulu ja se mitä siellä tehdään, on jäänyt Kangasniemeläisten nuorten mieleen sekä mukavasti vietetty luentokokonaisuus poliisin ja nuorten välillä.

Minun tavoitteeni työlle oli, että vierailuni herättäisi nuoria ajattelemaan, mitä seurauksia koulukiu- saamisella on ja kuinka tärkeää on auttaa kaveria sekä kunnioittaa toisia. Kukaan meistä ei pärjää täällä yksin. Tavoitteeni oli varsinaisen oman toiminnan osalta tuoda nuoriin uskoa ja luottamusta, että he pärjäävät kyllä. Itseluottamus ei ole aina sitä, että näyttää ulospäin todella itsevarmalta, vaan itseluottamusta on se, että auttaa toisia ja on hyvä itselleen ja muille.

LÄHTEET

Alametsä, A & Roine, L. 2022: Koulu-mustelmat, kiusaaminen on väkivaltaa. Johnny Kniga, Helsinki.

Ammattikorkeakoulujen rehtorineuvosto Arene ry: Opinnäytetyön eettiset ohjeet, opiskelijan muistilista. Luettavissa: <https://www.tenk.fi/sites/tenk.fi/files/Opinn%C3%A4ytety%C3%B6prosessin%20eettiset%20suositukset%20muistilista%20opiskelijalle%20ja%20ohjaajalle.pdf>. Luettu 23.12.2023.

Google: Docs-editor ohjeet: Luettavissa: <https://support.google.com/docs/answer/7032287?sjid=17871755926407500205-EU>. Luettu 8.2.2024.

Hakala, J. 2022: Hyvä, parempi, valmis. Opinnäytetyöopas ammattikorkeakouluille. Gaudeamus, Helsinki.

Hirsjärvi, S & Hurme, H. 2017: Tutkimushaastattelu. Teemahaastattelun teoria ja käytäntö. Gaudeamus, Helsinki.

Hujanen M, Iltasanomat 2023: Asiantuntijat kertovat, mitä kouluväkivallalle pitää tehdä. Luettavissa: <https://www.is.fi/kotimaa/art-2000009849100.html> Luettu 8.11.2023.

Kangas, L, Yle 2022: Nuorten ahdistuneisuus ja kiusaaminen lisääntyivät entisestään - kouluterveyskysely yllätti tutkijat. Luettavissa: <https://yle.fi/a/74-20034814>. Luettu 6.11.2023.

Lahtinen, E, Rikosuhripäivitys 2019: Juristi vastaa, milloin kiusaaminen on rikos? Luettavissa: <https://www.riku.fi/rikosuhripaivystys/riku-lehti/riku-lehti-3-2019/juristi-vastaa-milloin-kiusaaminen-on-rikos/>. Luettu 1.1.2024.

Laki rikosasioiden ja eräiden riita-asioiden sovittelusta. 2005/1015 muutoksineen.

Lassfolk, C, Vihdin Uutiset 2019: Sydämet sulattava tarina poliisipartion ja nuoren tytön kohtaamisesta sai jatkoa – “koskettavin asia, minkä olen lukenut tänä vuonna poliisien päivityksestä”. Luettavissa: <https://www.vihdinuutiset.fi/paikalliset/3495068>. Luettu 11.11.2023.

Mönkkönen, K. & Kekoni, T. & Pehkonen, A. 2019: Moniammatillinen yhteistyö: Vaikuttava vuorovaikutus sosiaali- ja terveysalalla. Gaudeamus, Helsinki.

Opetushallitus 2023: Kiusaamisen määrittely ja lainsäädäntö. Luettavissa: <https://www.oph.fi/fi/koulutus-ja-tutkinnot/kiusaamisen-maarittely-ja-lainsaadanto>. Luettu 8.2.2024.

Paananen, R. 2012: Lasten ja nuorten hyvinvointi. Terveiden ja hyvinvoinninlaitos, Helsinki.

Poliisi, 2021: Poliisikoulutuksen monimuotoisuutta edistetään tiiviillä yhteistyöllä koulujen kanssa. Luettavissa: <https://polamk.fi/-/selvitys-poliisikoulutuksen-monimuotoisuutta-edistetaan-tiiviilla-yhteistyolla-koulujen-kanssa>. Luettu 13.11.2023.

Poliisi, 2022: Nuori rikoksen tekijänä. Luettavissa: [Nuori rikoksen tekijänä - Poliisi](#). Luettu 24.12.2023.

Poliisiammattikorkeakoulu 2020: Rekrytointihanke 2020. Luettavissa: <https://www.theseus.fi/bitstream/handle/10024/499252/Katsauksia17.pdf?sequence=1&isAllowed=y>. Luettu 8.2.2024.

Poliisiammattikorkeakoulu 2022: Opiskelijarekrytointiryhmän toiminnan arviointi 2022.

Poliisilaki 872/2011.

Pulkkinen, M. & Juhanpelto, R. 2017: Verkosto harhailevan nuoren tukena. Edita, Helsinki.

Punainen Risti 2023: Digiraadin loppulausuma. Luettavissa: <https://www.punainenristi.fi/globalassets/6.-tyomme--paasivu/nuorten-turvatalot/digiraati/turvallisuus-on-monitahoinen-kokemus-nuorille/spr-ntt-digiraati-loppulausuma-kohtaamiset-poliisin-ja-virkavallan-kanssa.pdf>. Luettu 11.11.2023.

Punainen Risti 2023: Turvallisuus on monitahoinen kokemus nuorille. Luettavissa: <https://www.punainenristi.fi/tyomme/nuortenturvatalot/digiraati/digiraatien-loppulausumat/turvallisuus-on-monitahoinen-kokemus-nuorille/>. Luettu 11.11.2023.

Rikoksentorjuntaneuvosto: Ankkuri. Luettavissa: <https://rikoksentorjunta.fi/ankkuri>. Luettu: 3.1.2024.

Rikoslaki 39/1889.

Saarikkomäki, E. 2017: Trust in public and private policing: Young people's encounters with the police and private security guards. Helsingin yliopisto. Valtiotieteellinen tiedekunta, sosiaalitieteen laitos. Väitöskirja. Luettavissa: <https://helda.helsinki.fi/server/api/core/bitstreams/7987771e-aa19-4c29-963e-acf1ed05ea85/content>. Luettu 8.11.2023.

Salonen, K. 2013: Näkökulmia tutkimukselliseen ja toiminnalliseen opinnäytetyöhön. Opas opiskelijoille, opettajille ja TKI-henkilöstölle. Turun ammattikorkeakoulu, Turku.

Sisäasiainministeriö 2013: Ankkuri-malli viranomaisyhteistyössä. Sisäisen turvallisuuden ohjelman toimenpiteen 24 toimeenpano alle 18-vuotiaiden rikoksen tekijöiden rikoskierteen ehkäisemiseen. Sisäministeriön julkaisuja 2013. Luettavissa: <https://julkaisut.valtioneuvosto.fi/handle/10024/79022>. Luettu 3.1.2024.

Sisäministeriö 2018: Poliisin ennalta estävä strategia 2019-2023. Luettavissa: <https://intermin.fi/documents/1410869/4024872/Poliisin+ennalta+est%C3%A4v%C3%A4n+ty%C3%B6n+strategia+2019-2023.pdf/ae0d1f5-8fc9-fac6-1e60-68c0374e296f/Poliisin+ennalta+est%C3%A4v%C3%A4n+ty%C3%B6n+strategia+2019-2023.pdf.pdf>. Luettu 6.11.2023.

Sisäministeriö 2023: Ankkuritoiminnan käsikirja. Moniammatillinen yhteistyö nuorten hyvinvoinnin edistämiseen ja rikosten ennaltaehkäisemiseen. Sisäministeriön julkaisuja 2019. Luettavissa: <https://julkaisut.valtioneuvosto.fi/handle/10024/161483>. Luettu 3.1.2024.

Talaskivi K, Keski-suomalainen 2023: Väkivaltaa ei pidä kuitata koulukiusaamisena- poliisi hälytetään kouluihin aiempaa herkemmin Jyväskylässä. Luettavissa: <https://www.ksml.fi/paikalliset/5465513>. Luettu 8.11.2023.

Terveyden ja hyvinvoinnin laitos: Kouluterveyskysely 2021. Luettavissa: https://www.julkari.fi/bitstream/handle/10024/143063/ktk_tilastoraportti2021_2021-09-09_kuviot_kuvana.pdf. Luettu 8.11.2023.

Terveyden ja hyvinvoinnin laitos: Kouluterveyskysely 2023. Luettavissa: https://www.julkari.fi/bitstream/handle/10024/147270/Lasten%20ja%20nuorten%20hyvinvointi%20Kouluterveyskysely%202023%20Tilastoraportti%2048_2023.pdf?sequence=1&isAllowed=y. Luettu 8.11.2023.

Tutkimuseettinen neuvottelukunta: Opiskelijan muistilista. Luettavissa: <https://www.tenk.fi/sites/tenk.fi/files/Opinn%C3%A4ytety%C3%B6prosessin%20eettiset%20suositukset%20muistilista%20opiskelijalle%20ja%20ohjaajalle.pdf>. Luettu 10.2.2024.

Vilka, H. & Airaksinen, T. 2004: Toiminnallinen opinnäytetyö. Tammi, Helsinki.

Välimäki, E. 2023: Kiusatut, kertomuksia koulusta. Into Kustannus, Helsinki.

Väänänen, H, Viranomaisuutiset 2023: Länsi-Uudenmaan poliisi kiertää jokaisessa alueen koulussa. Luettavissa: <https://viranomaisuutiset.fi/lansi-uudenmaan-poliisi-kiertaa-jokaisessa-alueen-koulussa-tapaavat-viidesluokkalaiset/>. Luettu 8.2.2024.

LIITE 1: DIASARJA KAVERIA EI JÄTETÄ- TEEMASTA

Miksi olen täällä tänään?

- Poliisiammattikorkeakoulun opetussuunnitelma, opinnäytetyö 15op
- Toiminnallinen tai tutkimus
- Kouluvierailu + palaute ja analysointi
- Seminaarit
- Työn kirjoittaminen
- Palautus

Kaveria ei jätetä - opinnäytetyö

- Lasten ja nuorten pahoinvointi on lisääntynyt valtavasti, yleisin syy pahoinvointiin -> yksin oleminen, kaverisuhteiden puute ja kiusaaminen
- Lähestymistapa -> ennalta estävä
- Milloin kiusaamisesta tulee poliisiasia?
- Mitä teen, jos minua tai jotakuta toista kiusataan?
- Kysely

POLIISI
POLIISIAMMATTIKORKEAKOULU

Mitä on kiusaaminen?

- **Psyykkistä tai fyysistä**
 - Psyykinen**
 - *Nimittelyä, irvailua, julkista nolaamista, perättömien juorujen levittämistä, porukan ulkopuolelle sulkemista, some*
 - Fyysinen**
 - *Tönnömistä, lyömistä, haukkumista, pilkkaamista, porukan ulkopuolelle sulkemista, tavaroiden rikkomista, mitätöimistä*

Ryhmän ulkopuolelle jääminen

- <https://www.youtube.com/watch?v=x8Jwis817uU>
- Yli 15-vuotiaat ovat rikosoikeudellisessa vastuussa
- Vahingonkorvausvastuu alle 15v

Milloin kiusaamisesta tulee poliisiasia?

- Koulukiusaaminen voi olla rikos, hyvä tietää kiusatun ja kiusaajan roolissa

- Kunnianloukkaus
- Yksityiselämää koskevan tiedon levittäminen
- Laiton uhkaus
- Vahingon teko
- Pahoinpitely
- Vainoaminen
- Kotirauhan rikkominen
- Salakuuntelu tai salakatselu
- Identiteettivarkaus

Mitä teen, jos minua kiusataan?

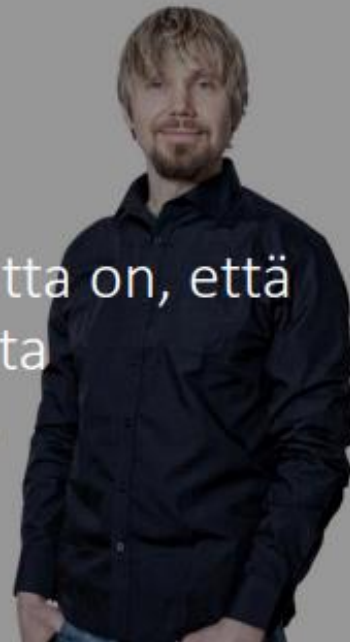
- Älä jää yksin, kerro asiasta luotettavalle aikuiselle
- Hae apua ja vaadi aikuisen puuttua asiaan
- Jos tilanteeseen ei puututa riittävästi, kerro toiselle aikuiselle
- RIKUchat
- Nettipoliisit
- Kouluterveydenhoitaja
- Juttele asiasta kaverisi kanssa ja miettikää voivatko he olla jotenkin tukenasi
- Tarvittaessa tilanteesta voidaan tehdä rikosilmoitus

Muista, että kiusaaminen ei ole millään tavalla syytäsi.

Suurinta itsevarmuutta on, että auttaa muita

Juha-Matti Huhta

Kaveria ei jätetä - summasummaarum

- Joskus itsestä harmittomaltakin tuntuva "heitto" kaverille voi jättää ikuiset jäljet
- Kukaan meistä ei pärjää täällä yksin
- Itseluottamus ei ole aina sitä, että näyttää ulospäin itsevarmalta vaan itseluottamusta on se, että auttaa toisia ja on hyvä itselleen ja muille
- Luota itseesi, pärjät kyllä
- Miten haluat itseäsi kohdeltavan?
- Kiusaaminen ei ole se pahin asia vaan se, ettei kukaan puolusta

Tehtävä

Muistatko jonkun pienen keuhun, pyyteettömän eleen tai olalle taputuksen onnistuneen hetken jälkeen, joka on jäänyt mieleesi?

Muutama sana joka on lausujalleen pikku juttu, mutta itse kannat sitä aina mukana - palaat siihen hyväntuulisen tunteeseen kun, kun tässä hetkessä on hankalaa?

On aivan hirveän tärkeää kuulla kivoja asioita, hyvän mielen levittäminen ja kaverin kannustaminen on ihan ilmaista ja ihanaa.

Ehdotan, että sanotaan kannustavasti jollekulle ystävälle, tutulle, tuntemattomalle, ihan kenelle vaan ja tehdään toisille hyvää mieltä.

Minä aloitan.....

Kyselylomake

<https://forms.office.com/e/8wgK31gYPT>

LIITE 2: KYSELY

1. Onko sinua joskus kiusattu? (0 piste)

[Lisätietoja](#)

● Kyllä	11
● Ei	10
● En osaa sanoa	7

2. Oletko huomannut/nähnyt joskus, että jotakuta kiusataan? (0 piste)

[Lisätietoja](#)

Oivallukset

● Kyllä	14
● En	3
● En osaa sanoa	11

3. Tiesitkö ennen tätä luentoa, että kiusaaminen voi olla rikos? (0 piste)

[Lisätietoja](#)

● Kyllä tiesin	28
● En tiennyt	0

4. Tiedätkö mitä teet, jos sinua kiusataan tai jos huomaat jotakuta kiusattavan? (0 piste)

[Lisätietoja](#)

Oivallukset

● Kyllä	27
● En	0
● En osaa sanoa	1

5. Oliko RIKU ja RIKUchat sinulle entuudestaan tuttu? (0 piste)

[Lisätietoja](#)

 Oivallukset

 Kyllä	4
 Ei	24

6. Oletko ollut ennen poliisin tai poliisiopiskelijan vierailulla koululla? (0 piste)

[Lisätietoja](#)

 Oivallukset

 Kyllä	23
 En	5

7. Onko poliisin vierailut koululle sinun mielestäsi hyvä asia? (0 piste)

[Lisätietoja](#)

 Oivallukset

 Kyllä on	24
 Ei ole tarvetta	2
 En osaa sanoa	2

8. Oletko törmännyt somessa nettipoliisiin? Jos olet, muistatko kehen? (0 piste)

[Lisätietoja](#)

16
Vastaukset

Uusimmat vastaukset
"En muistaakseni ol"
"Olen konstaapeli Daniel ja toisen nimeä en muista"

9. Herättikö tämä luento sinussa uusia ajatuksia? Eimerkiksi siitä, kuinka kohdella kaveria? (0 piste)

[Lisätietoja](#)

 Oivallukset

 Kyllä	15
 Ei	4
 En osaa sanoa	9

10. Aiotko sanoa tämän luennon jälkeen jotain mukavaa ystävällesi, tuttavallesi tai ihan tuikituntemattomalle?

(0 piste)

[Lisätietoja](#)

 Oivallukset

 Kyllä	25
 En	3

11. Tähän voit kirjoittaa anonymisti, jos haluat antaa mitä tahansa terveisiä tai muuta palautetta. Kiitos!

14 Vastaukset

2	anonymous	Jouluja kaikille!
3	anonymous	Hyvää joulua
4	anonymous	Kiitos luennosta
5	anonymous	Hyvää Joulua!
6	anonymous	Oli hyvä esitelmä! Hyvää joulua!
7	anonymous	Moi :
8	anonymous	Luento oli kiinnostava ja mukava
9	anonymous	Moi
10	anonymous	:
11	anonymous	Oli kiinnostava käynti kiitos!
12	anonymous	Mahdollisimman paljon lisää poliisi vierailuja